

Centrālā statistikas pārvalde

2022

22-005-000

Informatīvais apskats

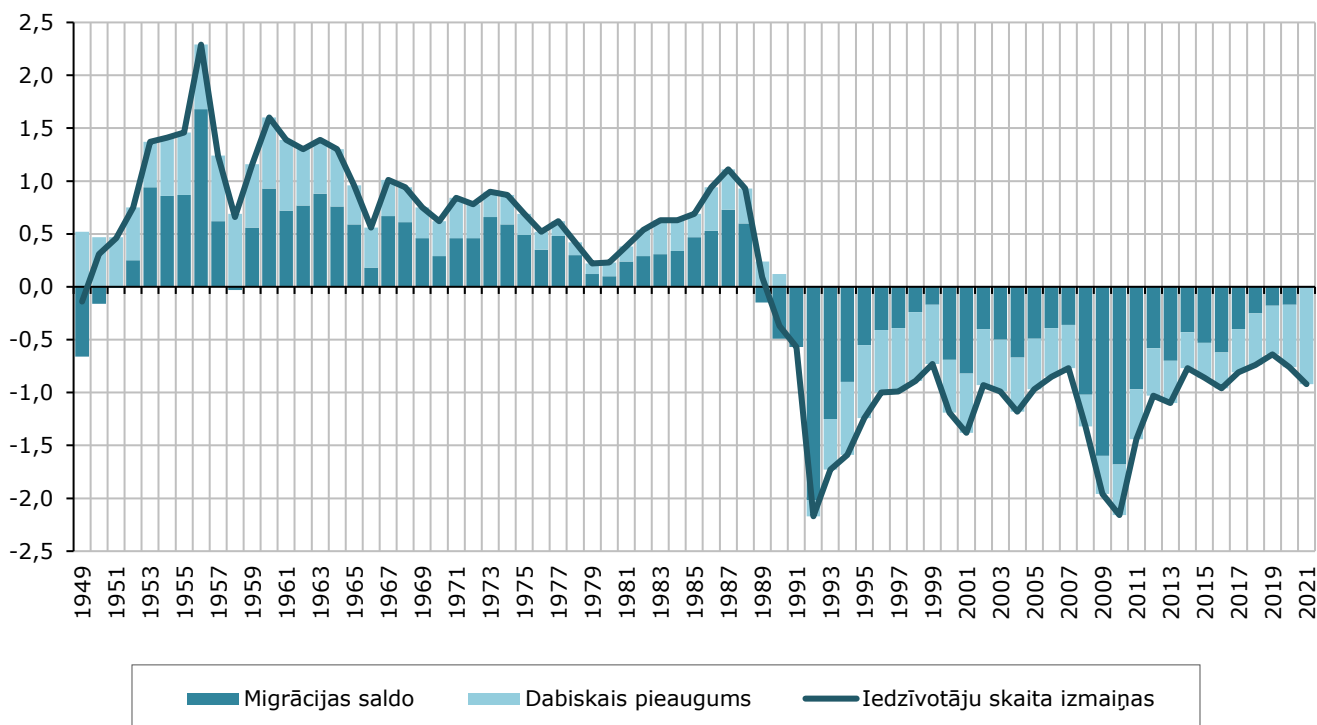
DEMOGRĀFIJA

Informatīvajā apskatā apkopoti dati par iedzīvotāju skaitu un tā izmaiņām, iedzīvotāju dzimumu, vecumu un etnisko sastāvu, demogrāfisko slodzi, noslēgtajām un šķirtajām laulībām, dzimstību, mirstību, ilgtermiņa migrāciju un valstisko piederību. Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) apkopotā iedzīvotāju skaita un galveno demogrāfisko rādītāju aprēķina metodoloģija un terminu skaidrojumi pieejami publikācijas beigās. Visi demogrāfijas dati un metadati ir pieejami oficiālās statistikas portāla datubāzē stat.gov.lv.

1. IEDZĪVOTĀJU SKAITS UN TĀ IZMAIŅAS

Pastāvīgo iedzīvotāju skaits (turpmāk – iedzīvotāju skaits) Latvijā samazinās jau no 1990. gada, un līdz 2022. gada sākumam tas sarucis par 792 tūkstošiem jeb 30 %, tajā skaitā migrācijas rezultātā – par 469 tūkstošiem. Lielākais iedzīvotāju skaita samazinājums bija 1992.–1994. gadā (142 tūkstoši), kad Latvijas teritoriju pakāpeniski atstāja PSRS karaspēks, kam līdzī devās arī liela daļa civiliedzīvotāju. Nākamais lielākais iedzīvotāju skaita samazinājums bija finanšu un ekonomiskās krīzes laikā (2008.–2010. gadā) – 117 tūkstoši. Pēdējos gados iedzīvotāju skaits galvenokārt samazinās negatīva dabiskā pieauguma (mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu) rezultātā.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas
(procentos)

2022. gada sākumā Latvijā bija 1 miljons 876 tūkstoši iedzīvotāju. Iedzīvotāju skaita samazinājuma temps 2021. gadā bija 0,92 %, kas kļuvis lēnāks, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem (salīdzinājumam: 2,16 % 2010. gadā, kad iedzīvotāju skaits būtiski samazinājās migrācijas rezultātā).

2022. gada sākumā 1 miljons 275 tūkstoši bija pilsētu iedzīvotāji (68,0 %) un 601 tūkstotis – lauku iedzīvotāji. Rīgas iedzīvotāji (606 tūkstoši) bija 32,3 % no kopējā valsts iedzīvotāju skaita un 47,5 % no visiem pilsētu iedzīvotājiem.

2021. gadā iedzīvotāju skaita izmaiņas ietekmēja pandēmija, bet gada nogalē Latvijā pieauga mirstība. 2021. gadā, mirušo skaitam divas reizes pārsniedzot dzimušo skaitu, valsts iedzīvotāju skaits samazinājās par 17,2 tūkstošiem, bet ilgtermiņa migrācijas rezultātā – tikai par 286 cilvēkiem, kas ir zemākais rādītājs kopš neatkarības atgūšanas. Kopš 1991. gada iedzīvotāju dabiskais pieaugums Latvijā ir negatīvs.

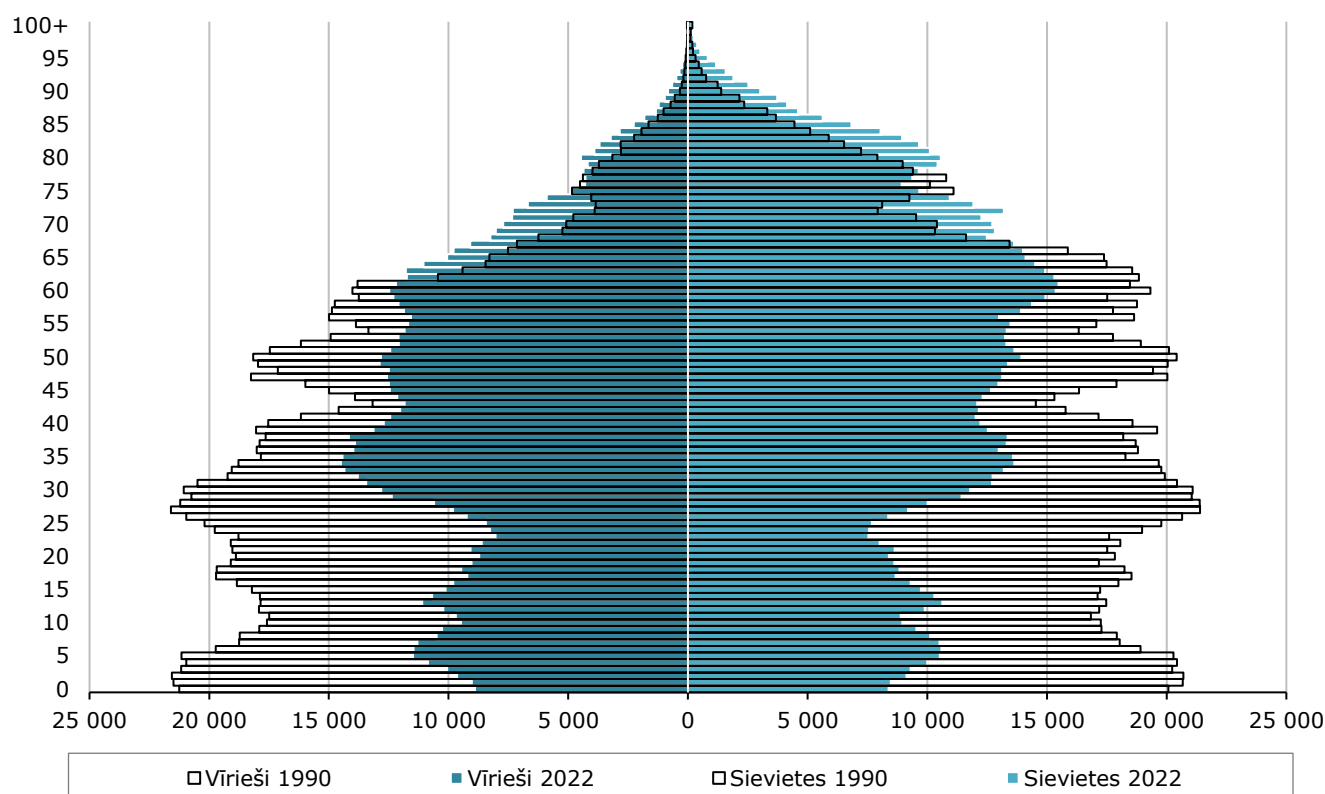
Iedzīvotāju skaita izmaiņas un to ietekmējošie faktori

Gads	Iedzīvotāju skaits gada sākumā	Iedzīvotāju skaita izmaiņas	tai skaitā		iedzīvotāju skaita izmaiņas	Procentos	
			dabiskā pieauguma rezultātā	starptautiskās migrācijas rezultātā		dabiskā pieauguma rezultātā	starptautiskās migrācijas rezultātā
1991	2 658 161	-15 161	-116	-15 045	-0,57	-0,04	-0,56
2001	2 353 384	-32 428	-13 265	-19 163	-1,38	-0,56	-0,82
2011	2 074 605	-29 792	-9 715	-20 077	-1,44	-0,46	-0,97
2020	1 907 675	-14 452	-11 302	-3 150	-0,76	-0,59	-0,17
2021	1 893 223	-17 466	-17 180	-286	-0,92	-0,91	-0,01
2022	1 875 757	X	X	X	X	X	X

Oficiālās statistikas portāls [IRS010].

Latvijā, tāpat kā visās pārējās ES valstīs, sieviešu (53,7 %) ir vairāk nekā vīriešu (46,3 %). 2022. gada sākumā Latvijā uz 100 vīriešiem bija 116 sievietes.

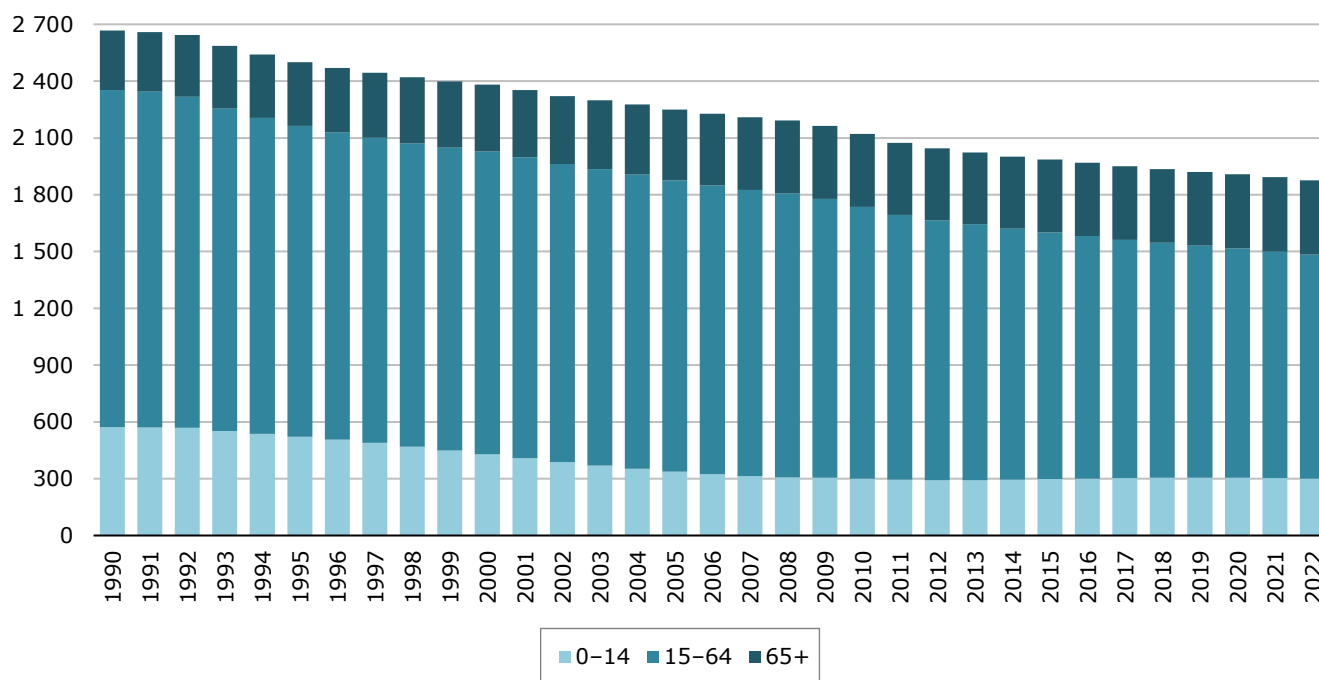
Vīriešu un sieviešu vecuma piramīda Latvijā

Oficiālās statistikas portāls [IRD040].

Iedzīvotāju dabiskā kustība un migrācija ietekmē iedzīvotāju vecumsastāvu. Kopš 2011. gada nedaudz pieaudzis bērnu un pusaudžu (0–14 gadi) īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā. Tas šajā periodā pieaudzis par 5,4 tūkstošiem, iedzīvotāju skaits 15–64 gadu vecumā sarucis par 214,8 tūkstošiem, bet vecumā 65 gadi un vairāk – pieaudzis par vairāk nekā 10,5 tūkstošiem.

Starptautiski pieņemtās galvenās iedzīvotāju vecuma grupas gada sākumā (tūkst.)

Oficiālās statistikas portāls [IRD010].

Iedzīvotāji darbības vecuma grupās gada sākumā

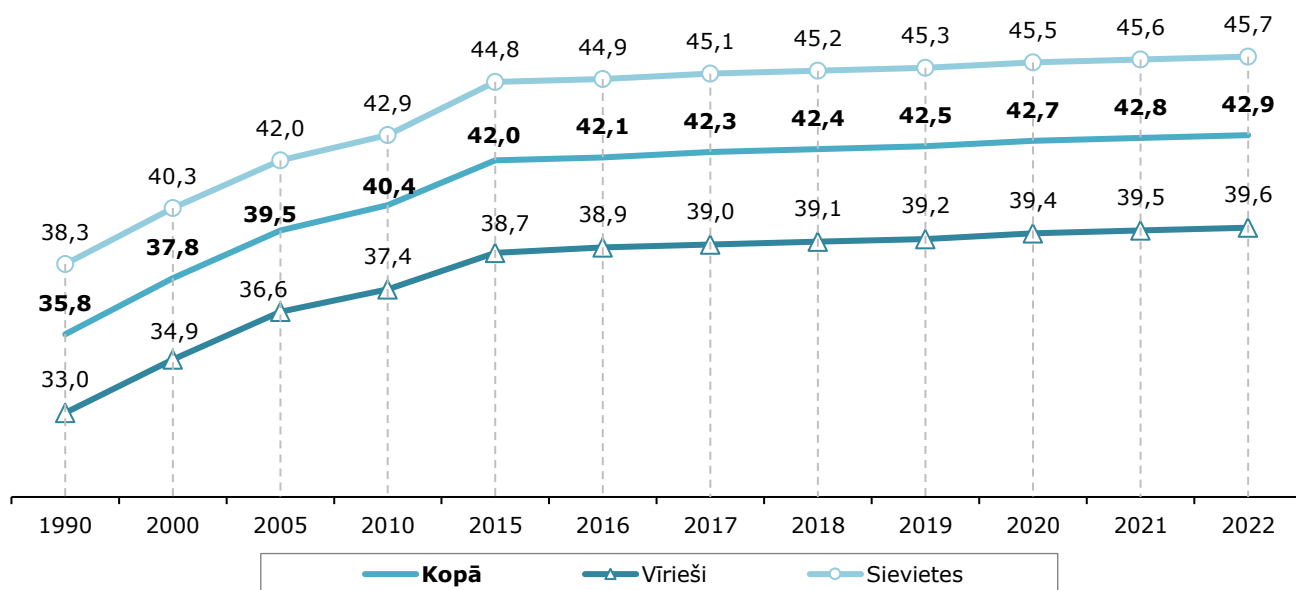
Gads	Iedzīvotāju skaits gada sākumā kopā	tai skaitā			Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, %		
		līdz darbības vecumam	darbības vecumā	virs darbības vecuma	līdz darbības vecumam	darbības vecumā	virs darbības vecuma
1991	2 658 161	605 471	1 500 164	552 526	22,8	56,4	20,8
2001	2 353 384	408 734	1 420 971	523 679	17,4	60,4	22,2
2011	2 074 605	294 543	1 331 325	448 737	14,2	64,2	21,6
2021	1 893 223	302 978	1 171 880	418 365	16,0	61,9	22,1
2022	1 875 757	299 992	1 158 585	417 180	16,0	61,8	22,2

Oficiālās statistikas portāls [IRD010].

Demogrāfiskās slodzes līmenis raksturo proporcionālo sadalījumu starp tiem, kuri ir darbības vecumā (2022. gada sākumā – 15–63 gadi) un ir vai varētu būt ekonomiski aktīvi, un pārējo sabiedrības daļu (bērniem un iedzīvotājiem virs darbības vecuma), kurus uztur iedzīvotāji darbības vecumā. Kopš 1993. gada virs darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir lielāks par bērnu un pusaudžu īpatsvaru, kas nozīmē, ka nākotnē būs mazāks iedzīvotāju skaits darbības vecumā un demogrāfiskās slodzes līmenis pieaugs. 2022. gada sākumā uz 1 000 darbības vecuma iedzīvotāju bija 360 iedzīvotāju vecumā virs 64 gadiem un 259 bērni vecumā līdz 14 gadiem.

Latvijas iedzīvotāju vidējais vecums 2022. gada sākumā bija 42,9 gadi – 39,6 gadi vīriešiem un 45,7 gadi sievietēm (2011. gada sākumā attiecīgi 41,1, 37,9 un 43,8). Pierīgas reģionā iedzīvotāji ir jaunāki (40,7 gadi), Latgalē – vecāki (45,1 gadi).

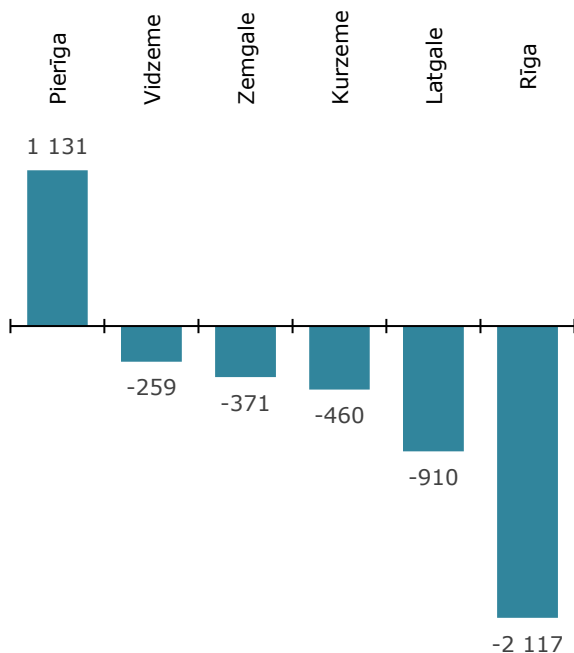
Iedzīvotāju vidējais vecums gada sākumā pēc dzimuma (gadi)

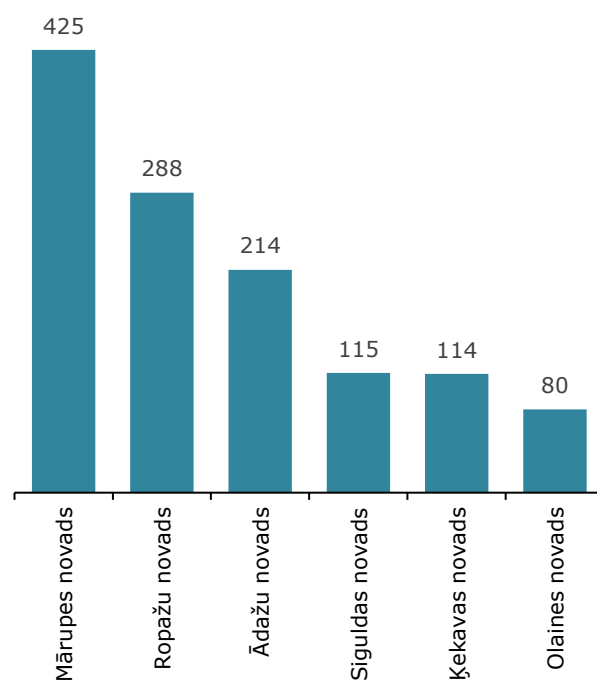
Oficiālās statistikas portāls [IRD030].

Bērnu skaits vecumā līdz 14 gadiem 2021. gadā pieauga tikai Pierīgā, taču to īpatsvars reģionu iedzīvotāju kopskaitā gada laikā tikpat kā nemainījās. Lielākais tas bija Pierīgas reģionā (18,8 % no reģiona iedzīvotāju kopskaita), mazākais – Latgales reģionā (13,6 %). Valstspilsētās bērnu īpatsvars svārstījās no 18,4 % Jelgavā līdz 14,6 % Daugavpilī. Visjaunākais bija Mārupes novads – 27,3 % no visiem iedzīvotājiem bija bērni vecumā līdz 14 gadiem, bet Krāslavas un Augšdaugavas novadā – attiecīgi tikai 11,3 un 11,8 %.

Bērnu (0–14 gadi) skaita izmaiņas reģionos 2022. gada sākumā (salīdzinot ar iepriekšējo gadu)

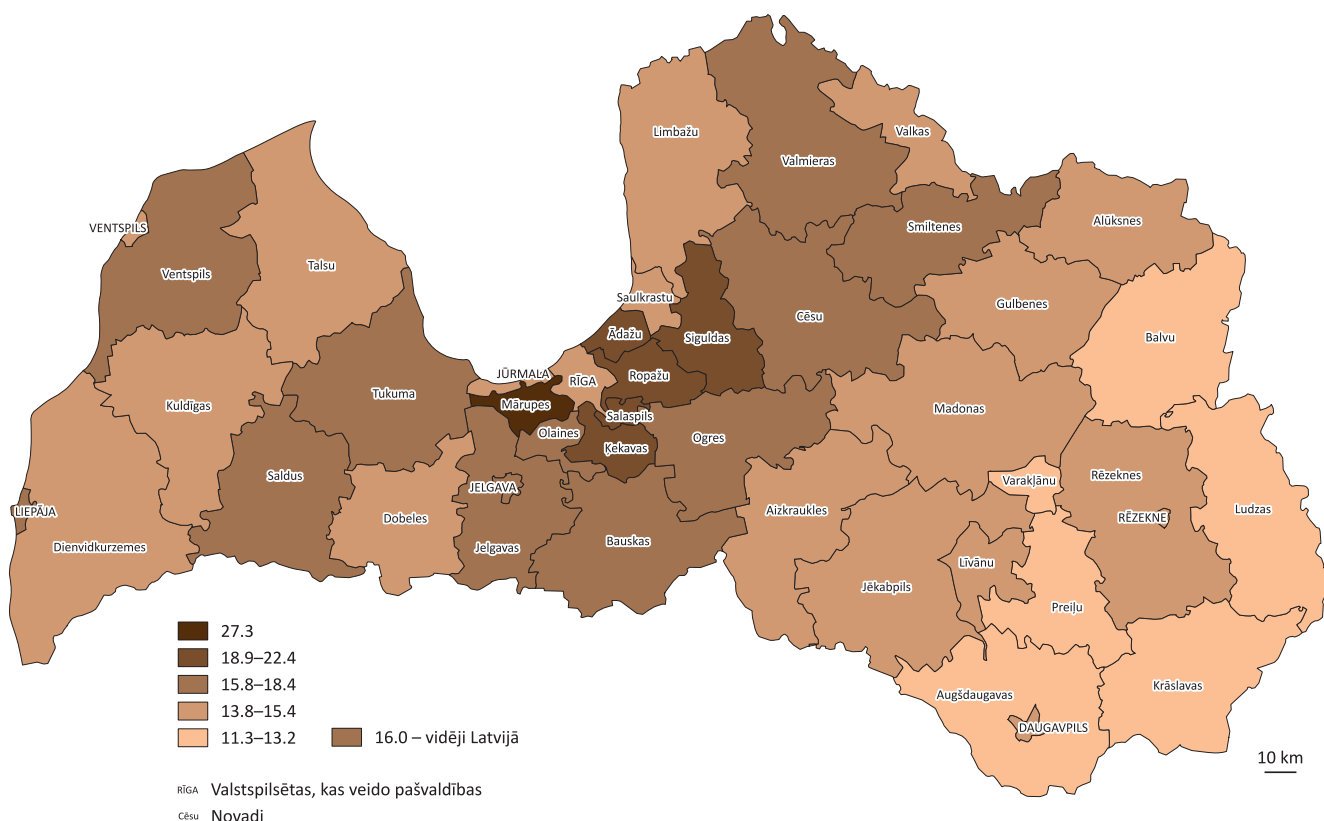

Novadi ar lielāko bērnu (0–14 gadi) skaita pieaugumu 2022. gada sākumā (salīdzinot ar iepriekšējo gadu)

Oficiālās statistikas portāls [IRD041].

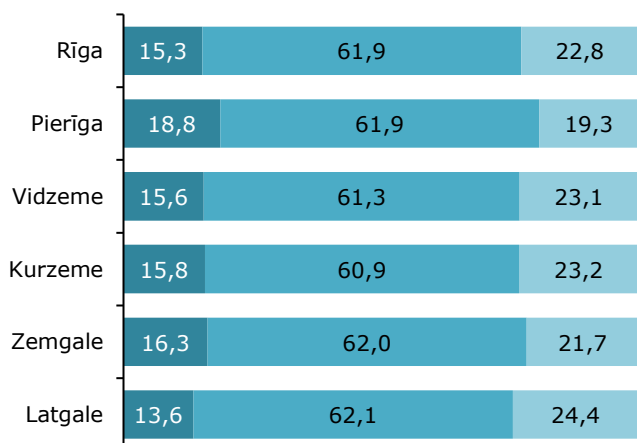
**Bērnu (0–14 gadi) īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā valstspilsētās un novados
2022. gada sākumā
(procentos)**

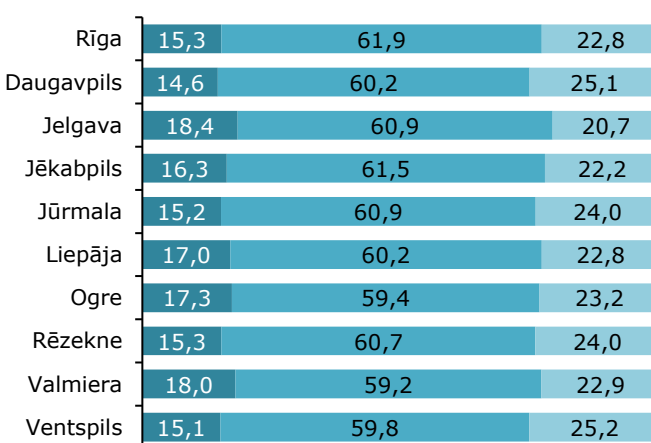
Oficiālās statistikas portāls [IRD041].

Salīdzinot reģionus un valstspilsētas, darbspējas vecuma (15–63 gadi) iedzīvotāju īpatsvars būtiski neatšķiras, bet atšķiras līdz darbspējas (0–14 gadi) un virs darbspējas (64 un vairāk gadi) vecuma iedzīvotāju īpatsvars. 2022. gada sākumā visvairāk virs darbspējas vecuma iedzīvotāju bija Latgalē (gandrīz ceturtdaļa jeb 24,4 % no visiem šī reģiona iedzīvotājiem), savukārt Pierīgā visvairāk ir līdz darbspējas vecuma iedzīvotāju – 18,8 %. Darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits samazinājies visos reģionos, izņemot Pierīgu. No valstspilsētām visvairāk līdz darbspējas vecuma iedzīvotāju bija Jelgavā (18,4 %) un Valmierā (18,0 %), vismazāk Daugavpilī – vien 14,6 %.

**Iedzīvotāju galvenās vecuma grupas reģionos
2022. gada sākumā
(procentos)**

**Iedzīvotāju galvenās vecuma grupas
valstspilsētās 2022. gada sākumā
(procentos)**

■ Līdz darbspējas vecumam

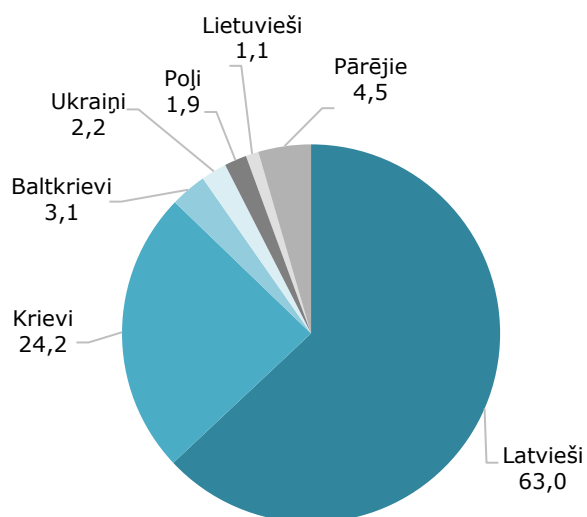
■ Darbspējas vecumā

■ Virs darbspējas vecuma

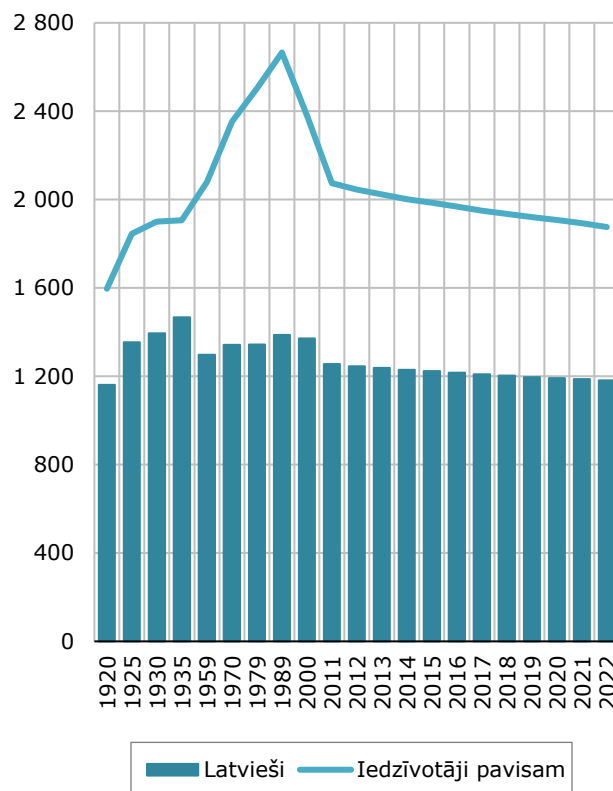
Oficiālās statistikas portāls [IRD010].

2022. gada sākumā Latvijā dzīvoja 1 miljons 182 tūkstoši latviešu, kas bija 63,0 % no iedzīvotāju kopskaita. Latviešu skaits pēdējos gados aizvien turpina samazināties (kopš 2011. gada – par 74,3 tūkstošiem), tomēr to īpatsvars kopējā iedzīvotāju skaitā palielinās (2011. gadā – 60,5 % no iedzīvotāju kopskaita).

**Iedzīvotāju etniskais sastāvs
2022. gada sākumā**
(procentos)

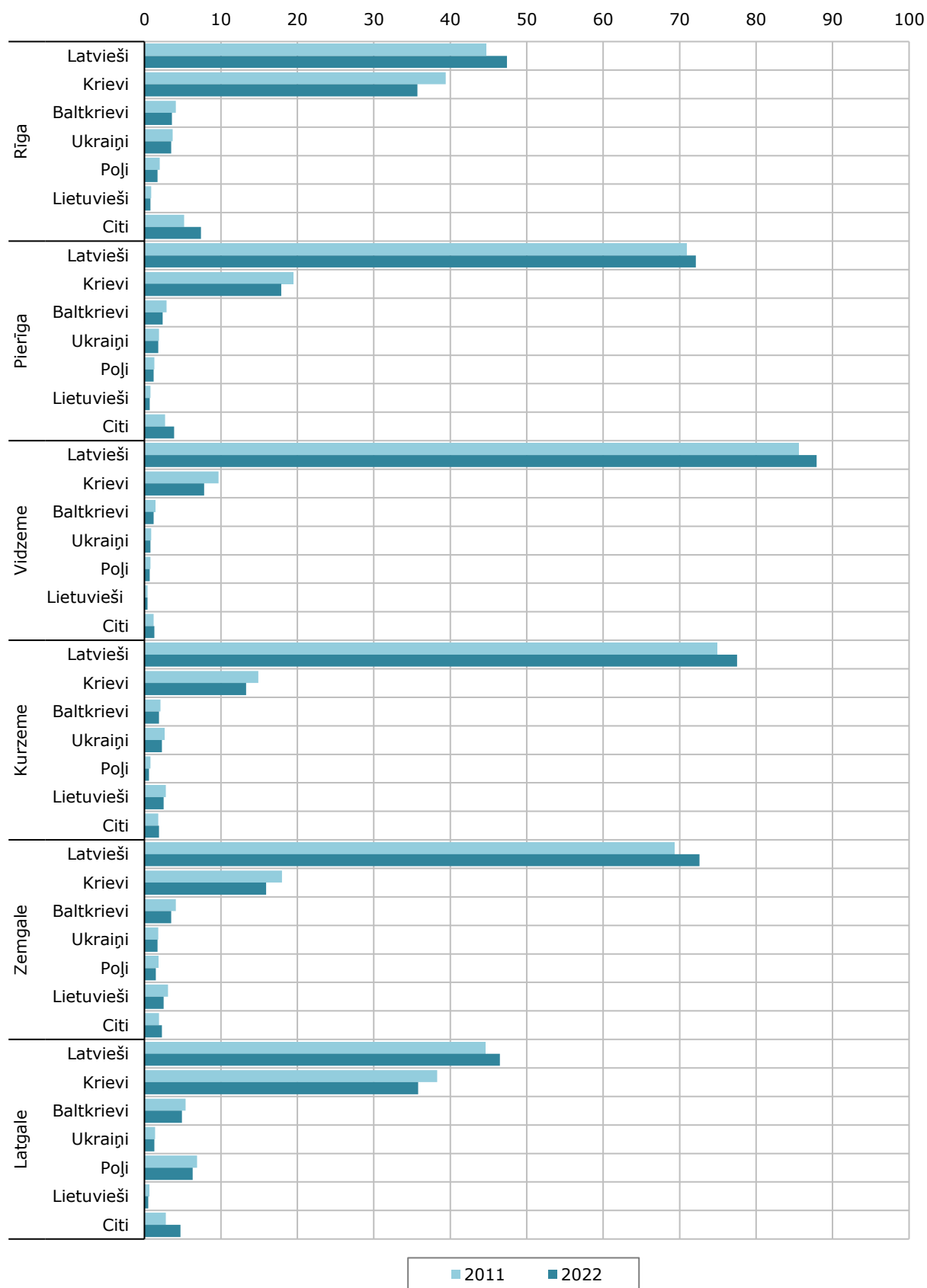
**Latviešu skaits
iedzīvotāju kopskaitā**
(tūkst.)

📖 Oficiālās statistikas portāls [IRE010 un IRE050].

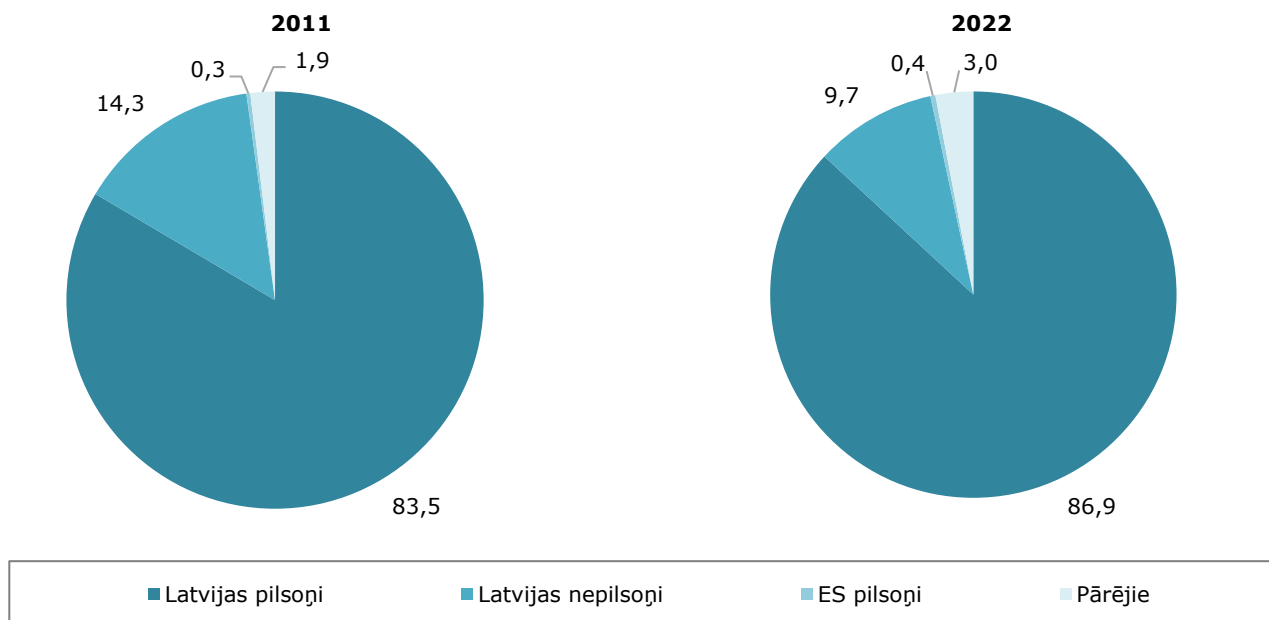
Būtiski atšķiras iedzīvotāju etniskais sastāvs reģionos un valstspilsētās. 2022. gada sākumā Rīgā, Daugavpilī un Rēzeknē latviešu bija mazāk par pusi no šo pilsētu iedzīvotāju kopskaita, turklāt Daugavpilī tie bija tikai 20,9 %. Lielākais latviešu īpatsvars bija Valmierā – 85,4 %. No reģioniem lielākais latviešu īpatsvars bija Vidzemē (87,9 %), bet mazākais – Latgalē (46,5 %). Latviešu vidējais vecums ir 40,5 gadi, krievu – 48,4 gadi, baltkrievu – 56,4 gadi, ukraiņu – 53,4 gadi, poļu – 52,1 gads, lietuviešu – 52,1 gads. 2022. gada sākumā vislielākais vidējais vecums Latvijā ir ebrejiem (57,3 gadi), vismazākais vidējais vecums – indiešiem (27,0 gadi).

Iedzīvotāju etniskais sastāvs reģionos 2011. un 2022. gada sākumā
(procentos)

Pēc valstiskās piederības 2022. gada sākumā 86,9 % Latvijas iedzīvotāju bija Latvijas pilsoņi (2011. gada sākumā – 83,5 %), 9,7 % – Latvijas nepilsoņi (14 %), 2,1 % – Krievijas pilsoņi (1,6 %). 50,9 % visu nepilsoņu dzīvoja Rīgā, un tie bija 15,3 % no visiem Rīgas iedzīvotājiem. No visiem Latvijas nepilsoņiem 74,4 % iedzīvotāju bija vecumā virs 50 gadiem. Kopš 2020. gada nepilsoņa statusu jaundzimušajiem vairs nepiešķir.

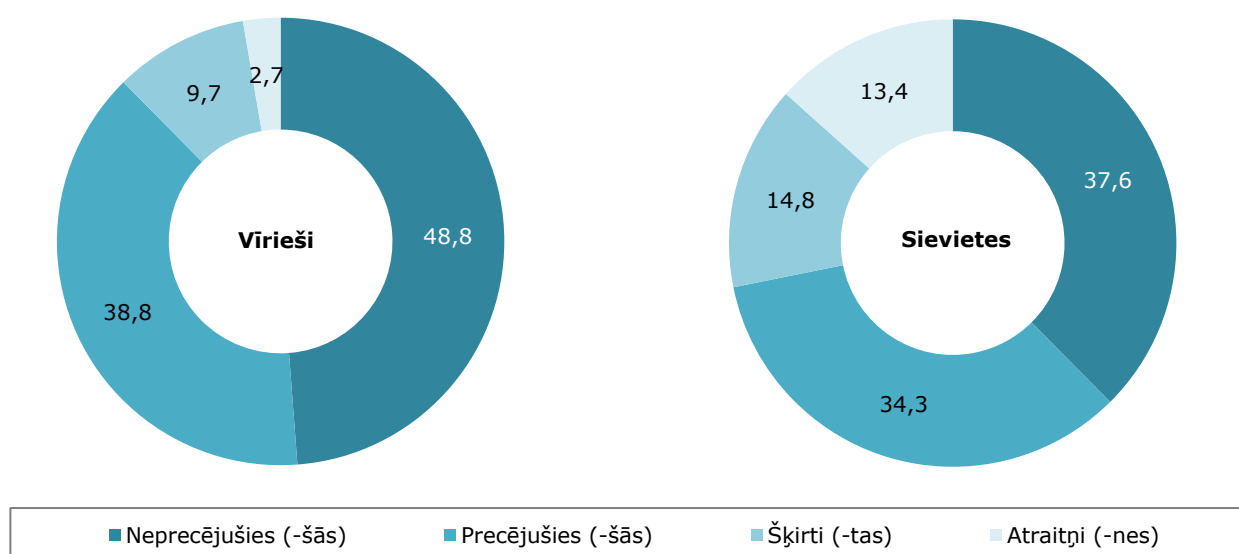
Iedzīvotāju īpatsvars pēc valstiskās piederības (procentos)

Oficiālās statistikas portāls [IRV010].

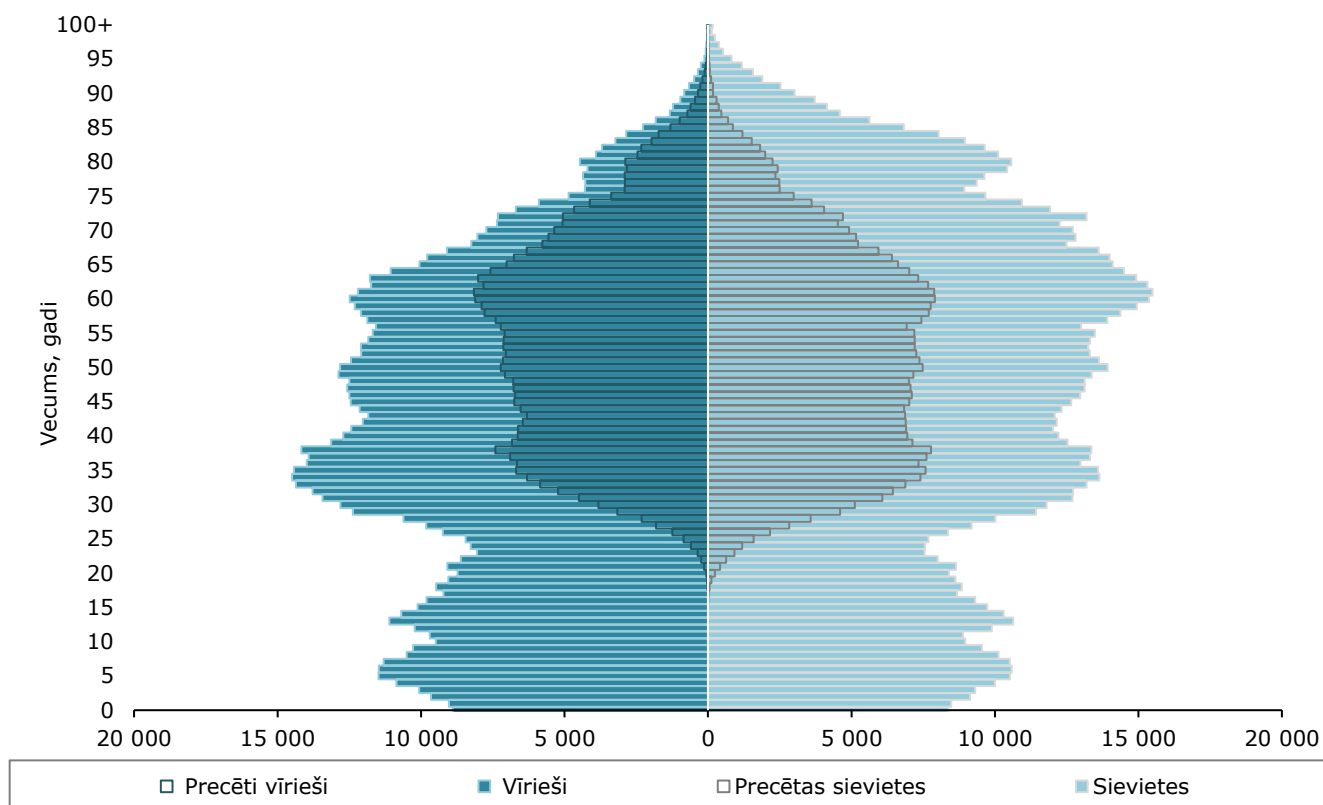
2022. gada sākumā 41,4 % pilngadīgo (18 gadi un vairāk) sieviešu un 49,2 % vīriešu bija precēti. No visiem attiecīgā dzimuma neprecētajiem pilngadīgajiem iedzīvotājiem 61,1 % vīriešu un 56,4 % sieviešu bija vecumā līdz 35 gadiem.

Sieviešu un vīriešu īpatsvars pēc ģimenes stāvokļa 2022. gada sākumā (procentos)

Oficiālās statistikas portāls [IRG010].

Visu un precēto iedzīvotāju vecuma piramīda 2022. gada sākumā

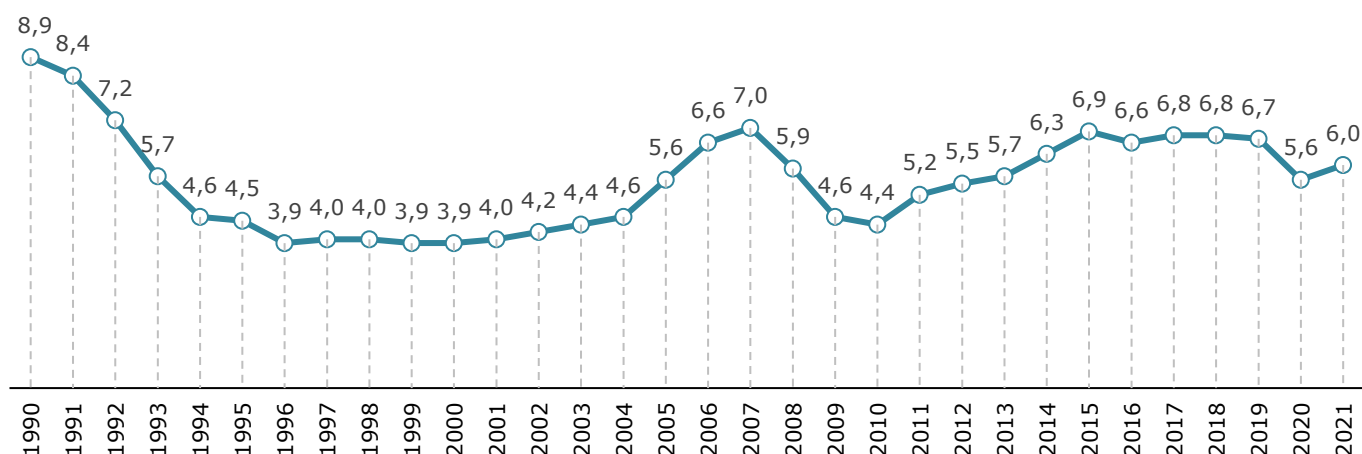

Oficiālās statistikas portāls [IRG011].

2. NOSLĒGTĀS UN ŠKIRTĀS LAULĪBAS

2021. gadā Latvijā reģistrētas 11 228 laulības, kas bija par 526 laulībām jeb 4,9 % vairāk nekā 2020. gadā. Reģistrēto laulību skaita pieaugumu ietekmēja vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ ieviesto ierobežojumu daļēja atcelšana. 2021. gadā uz 1 000 iedzīvotāju laulību skaits bija 6,0 (2020. gadā – 5,6), bet rādītājs vēl nav sasniedzis pirmspandēmijas līmeni – 2019. gadā tika noslēgtas 6,7 laulības uz 1 000 iedzīvotāju.

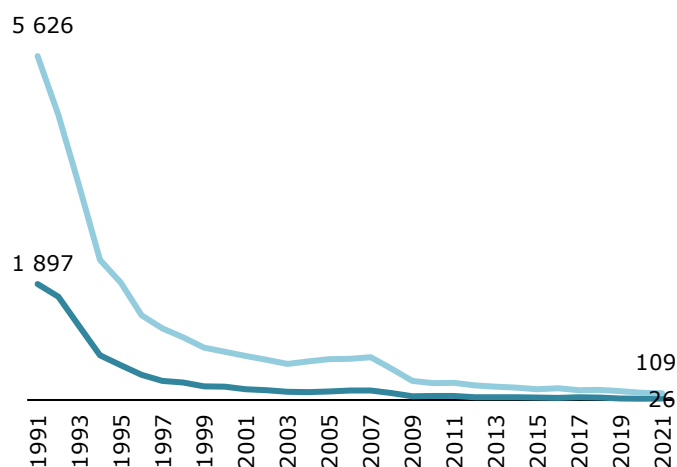
Noslēgto laulību skaits uz 1 000 iedzīvotāju

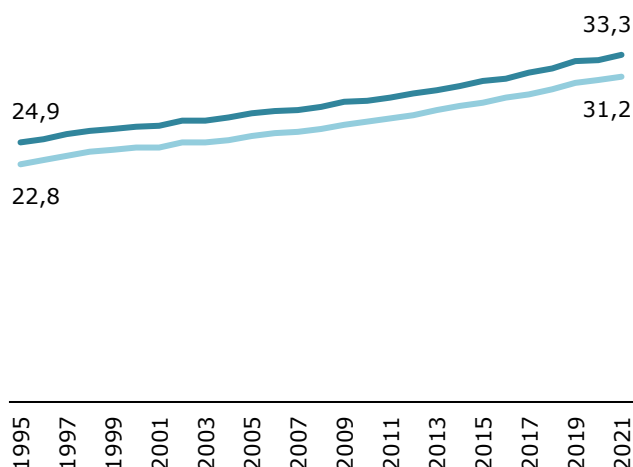
Oficiālās statistikas portāls [ILN010].

Ar katru gadu samazinās laulību skaits jaunākajās vecuma grupās. No 2021. gadā noslēgtajām laulībām 5,2 % vīriešu un 11,7 % sieviešu bija vecumā līdz 24 gadiem (2000. gadā attiecīgi – 30,5 % un 44,9 %). Turpina samazināties laulību skaits jauniešiem vecumā līdz 19 gadiem: 2021. gadā apprecējās 26 vīrieši un 109 sievietes šajā vecuma grupā. Pirmo laulību noslēgušo vīriešu vidējais vecums bija 33,3 gadi, bet sieviešu vidējais vecums – 31,2 gadi un, salīdzinot ar 2000. gadu, tas pieaudzis par gandrīz septiņiem gadiem.

**Laulību skaits vīriešiem un sievietēm
vecumā līdz 19 gadiem**

**Pirmo laulību noslēgšanas vidējais vecums
sievietēm un vīriešiem
(gados)**

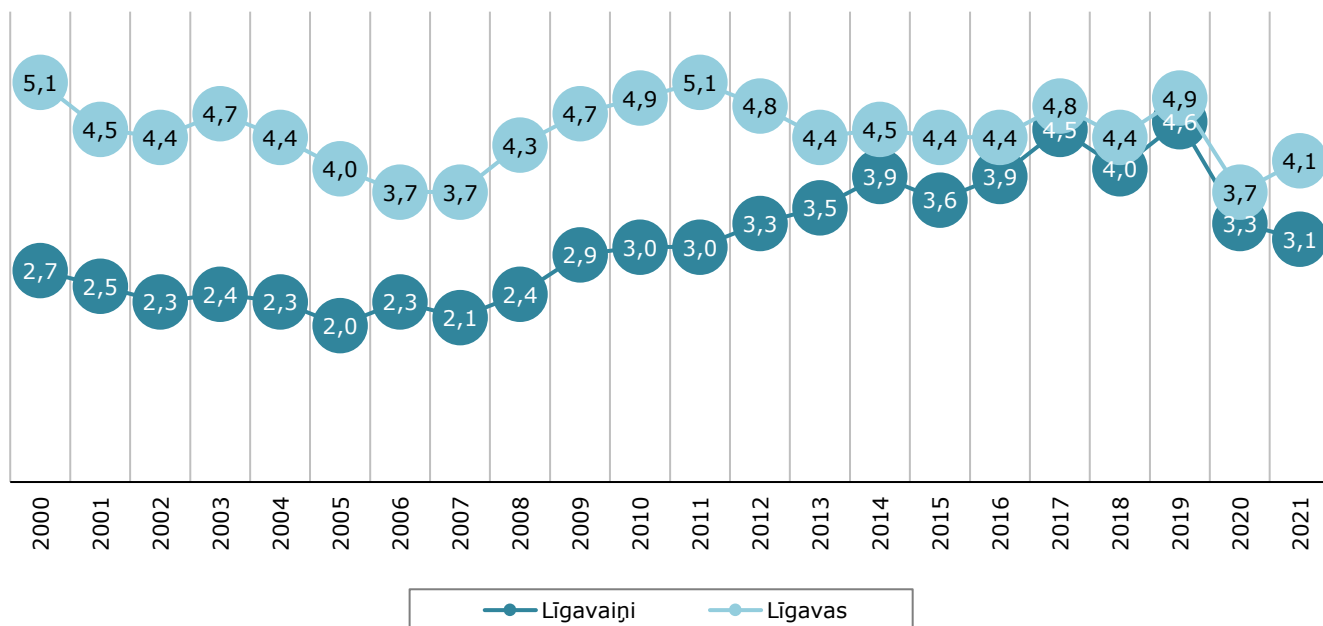
— Līgavaņi — Līgavas

Oficiālās statistikas portāls [ILV040 un ILV061].

Latvieši 82,4 % gadījumu noslēdza laulības ar savas tautības pārstāvi. Šis īpatsvars pēdējo desmit gadu laikā ir pieaudzis par 3,1 % (2010. gadā – 79,3 %), pieaugot arī latviešu īpatsvaram reģistrēto laulāto partneru skaitā.

Latvijas valstspiederīgo (pilsoņu un nepilsoņu) laulību ar citu valstu pilsoņiem īpatsvars būtiski nemainījās – 2021. gadā šādu laulību īpatsvars bija 3,6 %, bet 2020. gadā – 3,5 %.

**Latvijas valstspiederīgo (pilsoņu un nepilsoņu) noslēgtās laulības
ar citu valstu pilsoņiem, īpatsvars no kopējā noslēgto laulību skaita
(procentos)**

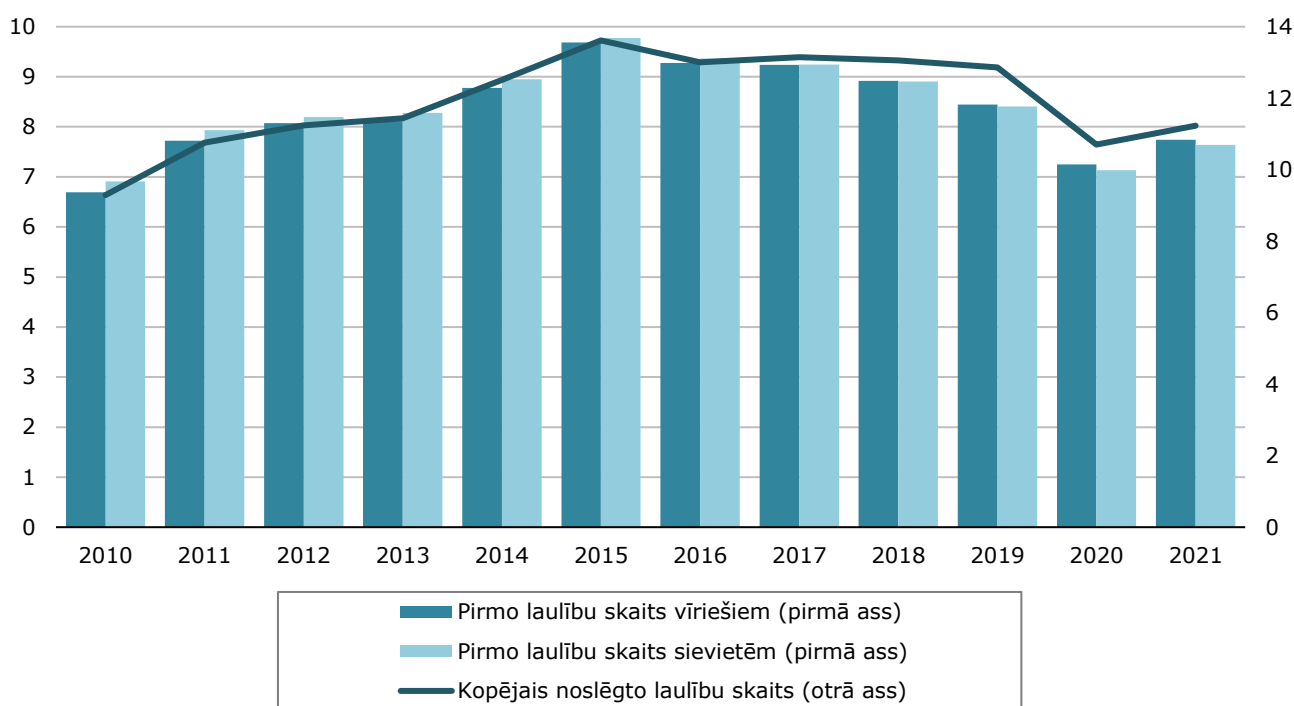

— Līgavaņi — Līgavas

Oficiālās statistikas portāls [ILN040].

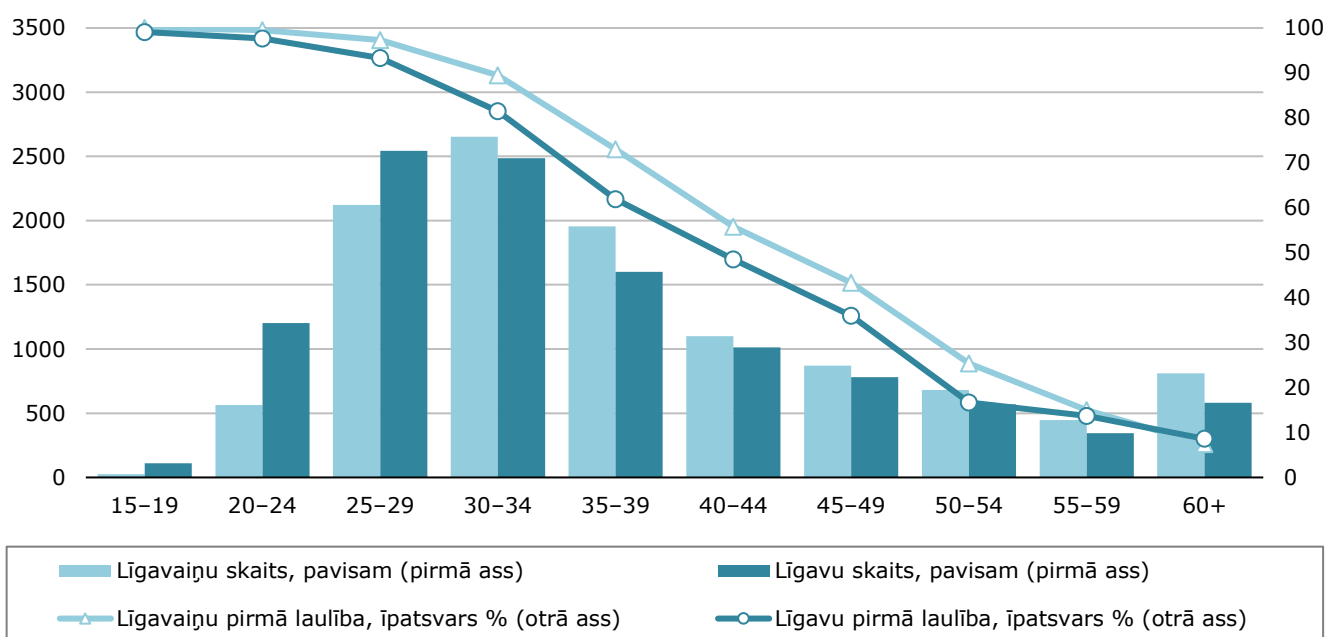
Pirmo laulību skaits 2021. gadā salīdzinājumā ar 2020. gadu palielinājās par 6,9 %, bet atkārtoto laulību – par 0,8 %. Nav būtiskas dzimumu atšķirības starp atkārtoto laulību noslēgušajiem – 31,0 % vīriešu un 32,0 % sieviešu 2021. gadā noslēdza atkārtotu laulību. Joprojām lielākā daļa (89,9 %) laulību reģistrētas dzimtsarakstu iestādēs.

Kopējais noslēgto un pirmo laulību skaits (tūkst.)

Oficiālās statistikas portāls [ILN010 un ILV040].

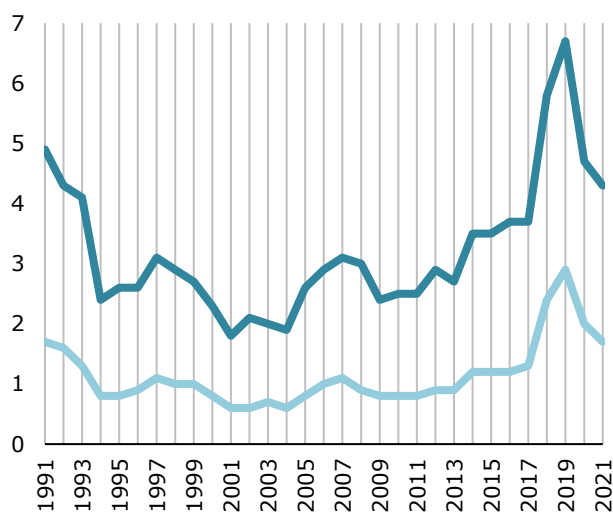
Laulāto skaits un pirmo laulību īpatsvars pēc dzimuma 2021. gadā

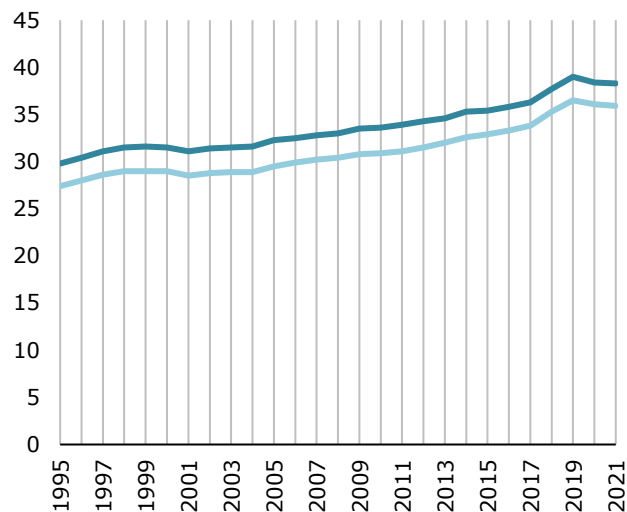
Oficiālās statistikas portāls [ILV040].

Pērn laulību noslēdza 811 vīrieši un 581 sieviete vecumā virs 60 gadiem (gadu iepriekš – 882 vīrieši un 660 sievietes). 2018. un 2019. gadā pieauga laulību reģistrējušo senioru skaits. Šādu pieaugumu veicināja grozījumi likumā "Par valsts pensijām", kas nosaka, ka no 2019. gada laulātā nāves gadījumā viņa dzīvesbiedrs vienu gadu saņems pabalstu 50 % apmērā no mirušā laulātā pensijas. Tomēr 2021. gadā laulību noslēgušo senioru (vecumā 60+ gadi) skaits atkal būtiski samazinājās (par 37,2 %, salīdzinot ar 2019. gadu), kā arī senioru īpatsvars laulāto skaitā samazinājies no 8,6 % 2019. gadā līdz 6,2 % 2021. gadā (salīdzinājumam pirms grozījumiem likumā: 2017. gadā tie bija 4,2 %, 2011. gadā 3,2 %).

**Noslēgto laulību skaits iedzīvotājiem
vecumā 60 gadi un vairāk
(uz 1 000 iedzīvotāju)**

**Laulībā stājušos
vidējais vecums
(gadi)**

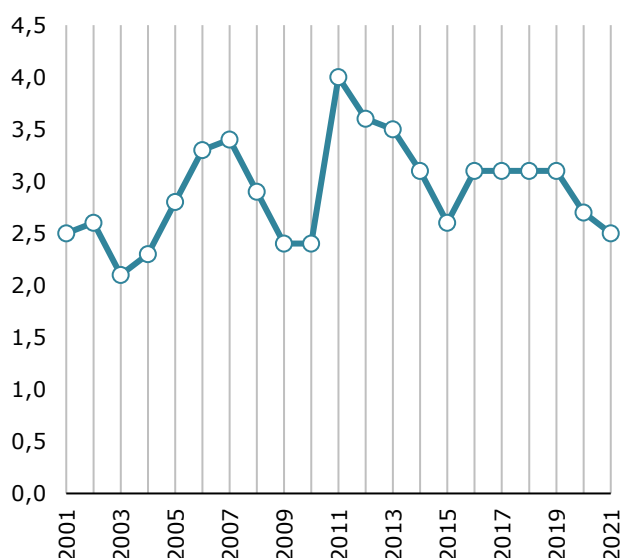

CSP aprēķins un oficiālās statistikas portāls [ILV061].

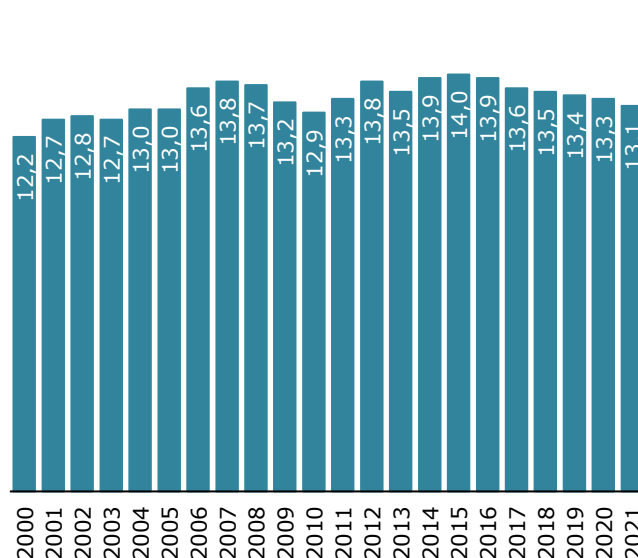
Laulību skaita pieaugums gados vecākiem iedzīvotājiem maina arī laulāto vidējā vecuma rādītāju: salīdzinājumā ar 2017. gadu tas 2019. gadā pieauga vīriešiem no 36,3 gadiem līdz 39 gadiem, bet sievietēm no 33,8 gadiem līdz 36,5 gadiem. Tomēr 2021. gadā šis rādītājs abiem dzimumiem atkal samazinājās – līdz 38,3 gadiem vīriešiem un 35,9 gadiem sievietēm.

2016.–2019. gadā šķirto laulību skaits bija nemainīgs (3,1 uz 1 000 iedzīvotāju gadā), tomēr 2021. gadā šis rādītājs samazinājās līdz 2,5.

**Šķirto laulību skaits
(uz 1 000 iedzīvotāju)**

**Šķirtās laulības vidējais ilgums
(gados)**

Oficiālās statistikas portāls [ILK020 un ILN010].

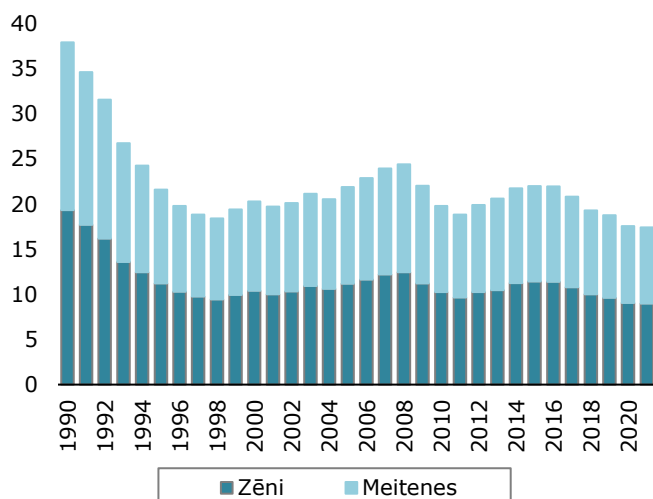
Vidējais šķirtās laulības ilgums 2021. gadā bija 13,1 gads. 38,6 % laulību šķirušo vīriešu un 49,6 % sieviešu bija vecumā līdz 39 gadiem.

No visām 2021. gadā šķirtajām laulībām 56,9 % (tas ir augstākais rādītājs pēdējo 6 gadu laikā) bija ģimenes ar nepilngadīgiem bērniem, un tajās dzīvoja 3 993 bērni.

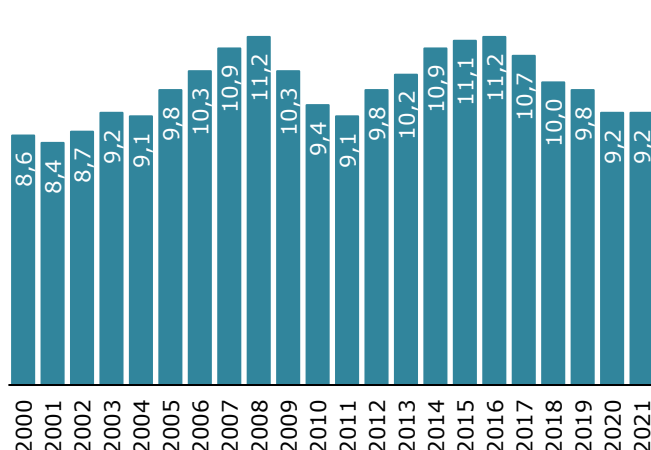
3. DZIMSTĪBA

2021. gadā Latvijā piedzima 17 420 bērnu – par 132 jeb 0,8 % mazāk nekā 2020. gadā, kas ir zemākais rādītājs pēdējo simts gadu laikā. Dzimstības koeficients uz 1 000 iedzīvotāju bija 9,2. Jaundzimušā mātes vidējais vecums 2021. gadā bija 30,2 gadi (kopš 2011. gada tas palielinājies par 1,6 gadiem), mātes vidējais vecums, piedzimstot pirmajam bērnam, 2021. gadā bija 27,8 gadi, un arī šim rādītājam ir tendence pieaugt.

Dzīvi dzimušo skaits pēc dzimuma
(tūkst.)

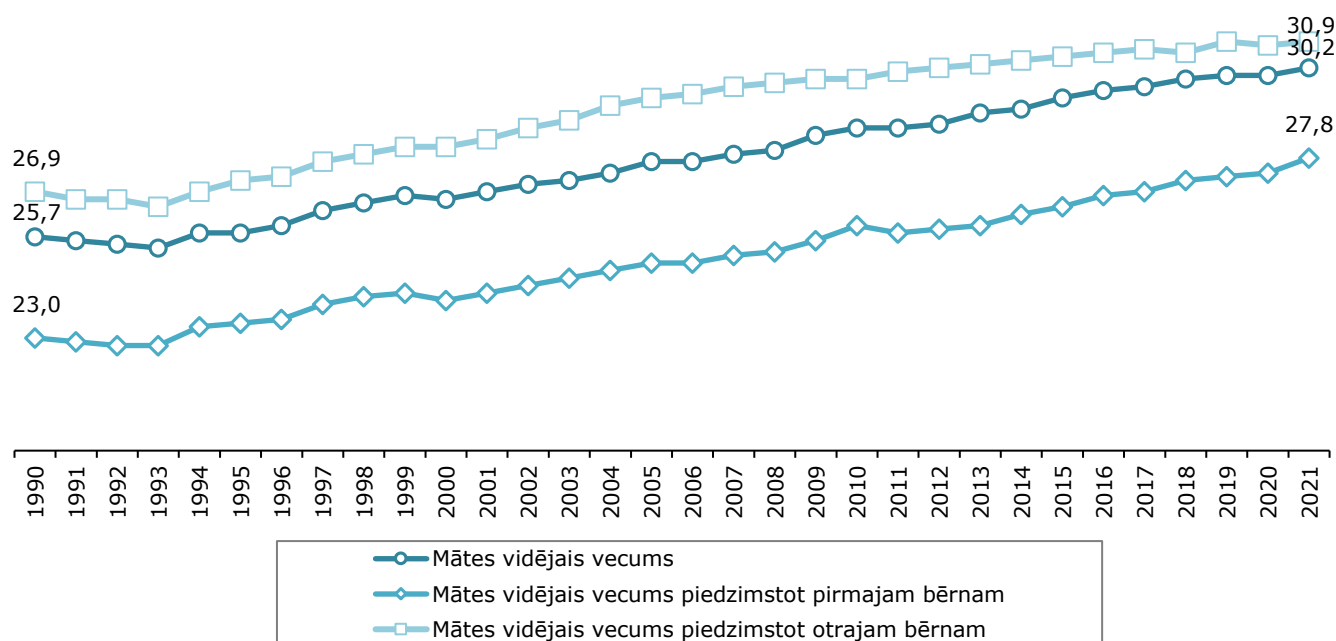

Dzīvi dzimušo skaits
(uz 1 000 iedzīvotāju)

Oficiālās statistikas portāls [IDS010 un IDK020].

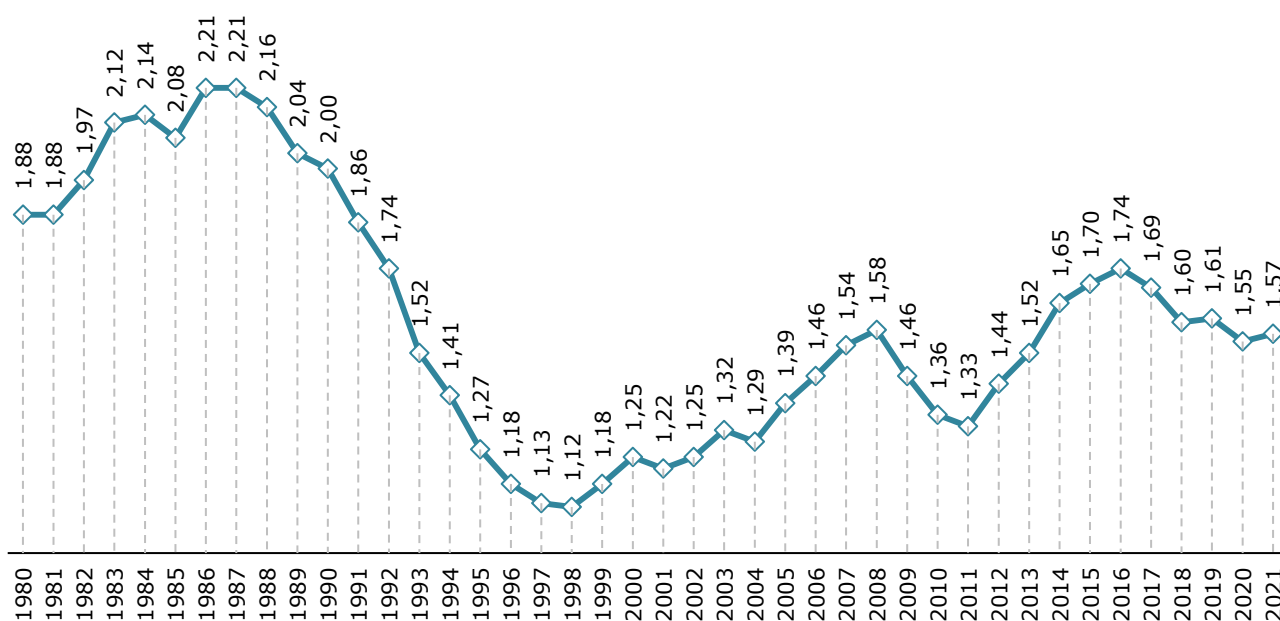
Mātes vidējais vecums
(gadi)

Oficiālās statistikas portāls [IDM050].

Paaudžu maiņu raksturojošs rādītājs ir summārais dzimstības koeficients. 2016. gadā Latvijā tas pieauga līdz 1,74, sasniedzot augstāko līmeni kopš 1992. gada, tomēr, sākot ar 2017. gadu, tas ir samazinājies un 2021. gadā bija 1,57, kas ir tālu no vēlamā bērnu skaita (2,1–2,2) normālai paaudžu nomaīņai. Pēdējo reizi summārā dzimstības koeficienta vērtība 2,2 Latvijā bija 1986.–1987. gadā, kad piedzima 42 tūkstoši bērnu gadā, kas bija lielākais dzimušo skaits kopš 1946. gada. Eiropas Savienībā (ES) kopumā 2020. gadā summārais dzimstības koeficients bija 1,50 (šis rādītājs bija robežās no 1,13 Maltā līdz 1,83 Francijā).

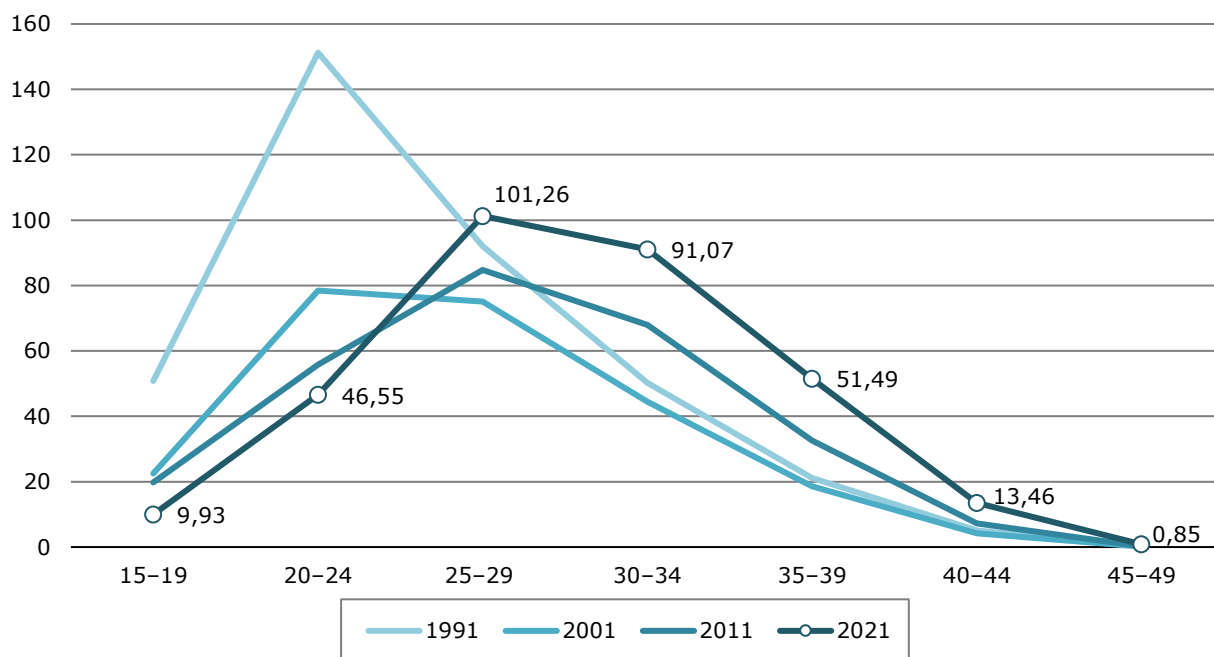
Summārais dzimstības koeficients

Oficiālās statistikas portāls [IDK010].

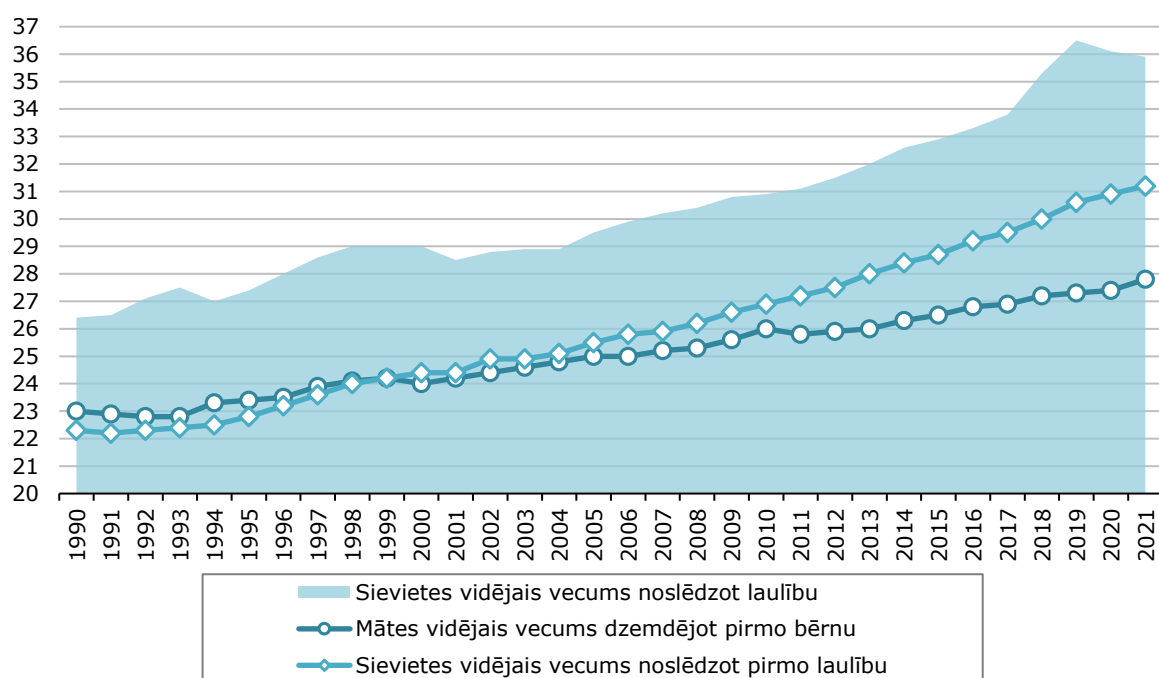
2021. gadā augstākie dzimstības rādītāji bija sievietēm 25–34 gadu vecumā – 62,4 % bērnu piedzima sievietēm šajā vecuma grupā.

Dzimušo skaits uz 1 000 sieviešu (dzimstības vecumkoeficienti) pa piecgadu vecumgrupām

Oficiālās statistikas portāls [IDK010].

Sievietes vidējais vecums noslēdzot laulību un mātes vidējais vecums piedzimstot pirmajam bērnam

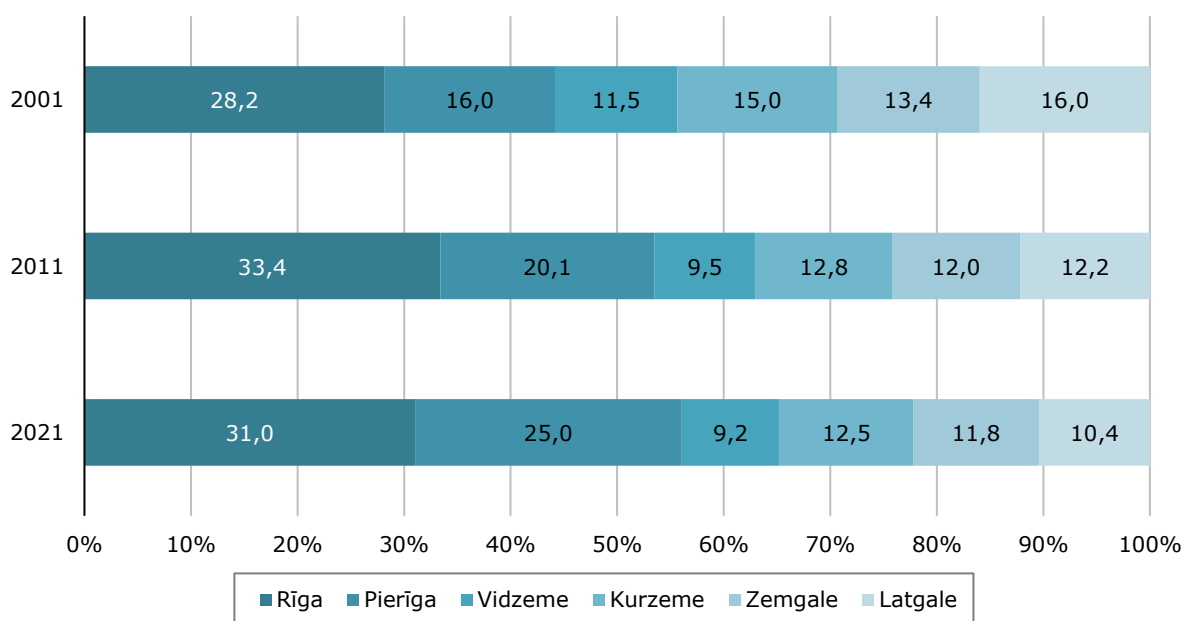

Oficiālās statistikas portāls [ILV061 un IDM050].

2021. gadā visvairāk bērnu piedzima Rīgā (31,0 % no kopējā dzimušo skaita) un Pierīgā (25,0 %). Salīdzinot ar 2000. gadu, dzīvi dzimušo skaits ir pieaudzis Pierīgā (par 31,2 %). Pārējos reģionos skaits ir samazinājies – Latgalē jaundzimušo skaita kritums ir visievērojamākais (44,5 %), Kurzemē un Vidzemē skaits ir samazinājies par 30,9 %, Zemgalē – par 26,4 %, Rīgā samazinājies nedaudz – par 0,7 %.

Augstākie dzimstības rādītāji 2021. gadā bija Pierīgas reģionā – 53 dzimušie uz 1 000 sieviešu reproduktīvajā vecumā (15 līdz 49 gadi), zemākie dzimstības rādītāji – Latgales reģionā (39 dzimušie uz 1 000 sieviešu). Viens no iemesliem dzimstības rādītāju atšķirībai ir iedzīvotāju vecuma struktūra: Pierīgas reģionā no visām sievietēm 41 % bija reproduktīvajā vecumā, bet Latgales reģionā tikai 34,8 %.

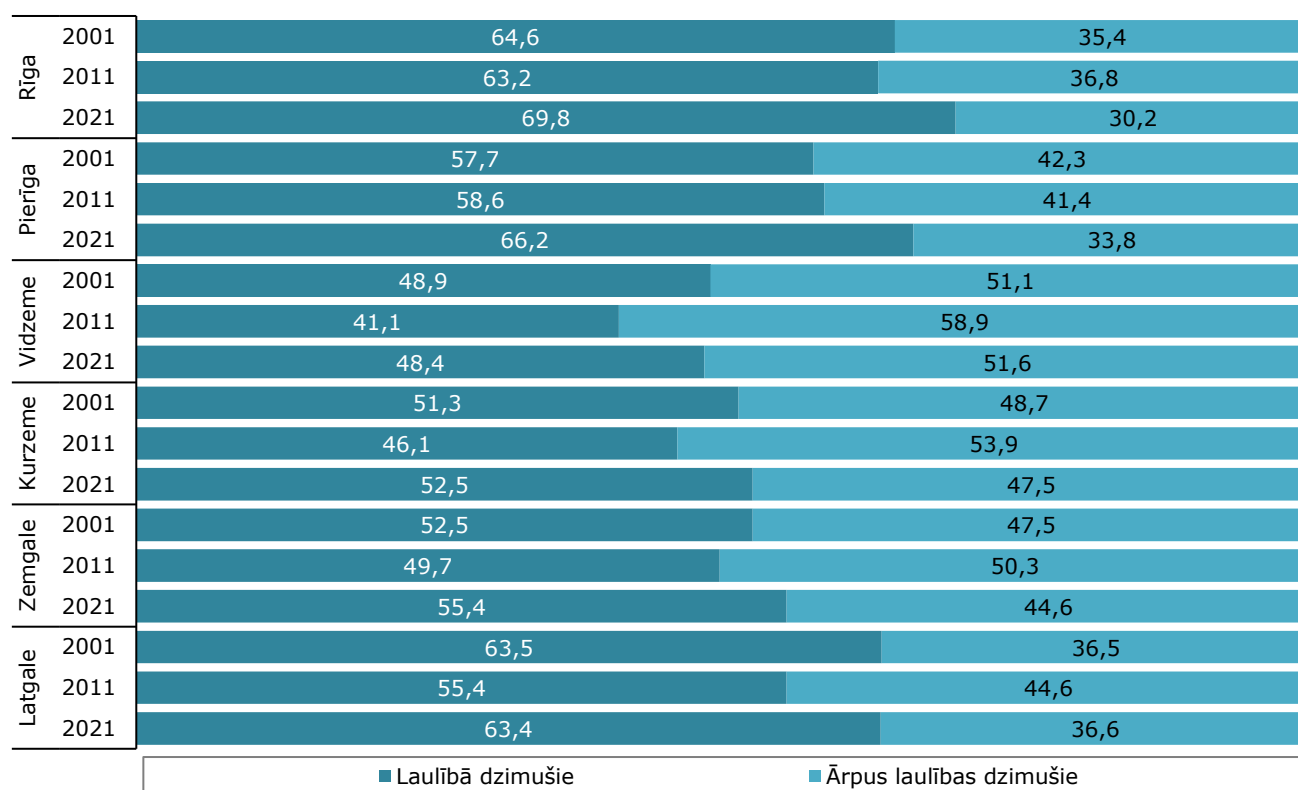
Dzīvi dzimušo īpatsvars reģionos

Oficiālās statistikas portāls [IDS041].

2021. gadā 62,4 % bērnu piedzima ģimenēs, kas bija oficiāli reģistrējušas laulību (2011. gadā – 55,4 %). No 2012. gada laulībā dzimušo bērnu īpatsvaram ir tendence pieaugt visā Latvijā. 2021. gadā lielākais laulībā dzimušo bērnu īpatsvars bija Rīgā (69,8 %).

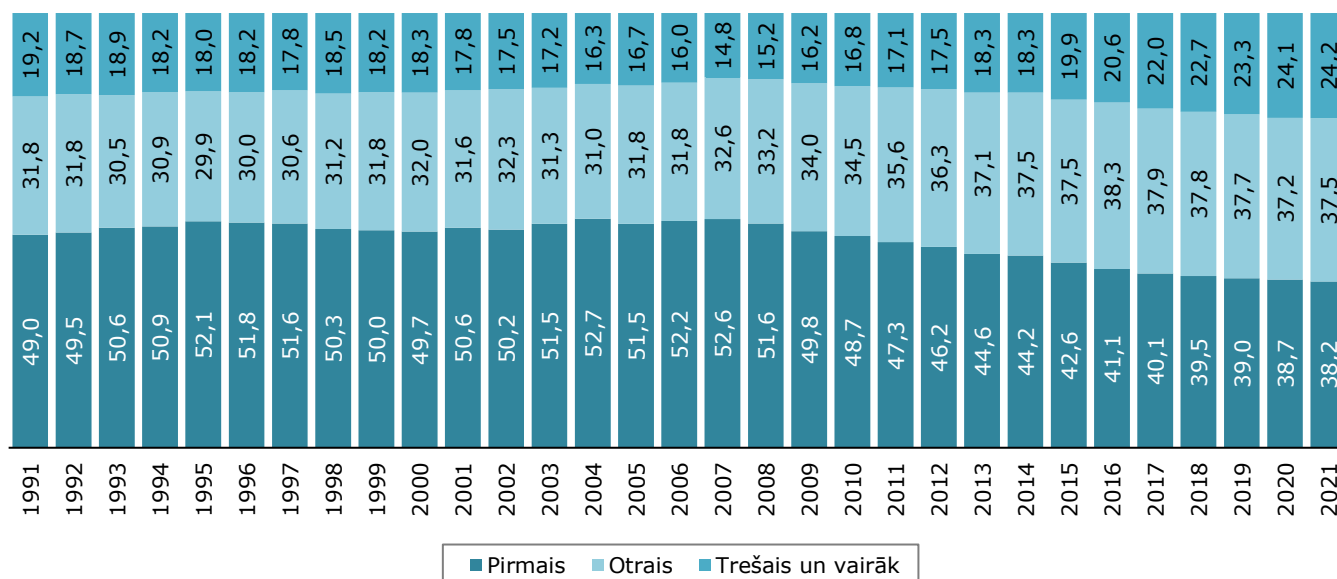
Laulībā un ārpus laulības dzimušie reģionos (procentos)

Oficiālās statistikas portāls [IDS041].

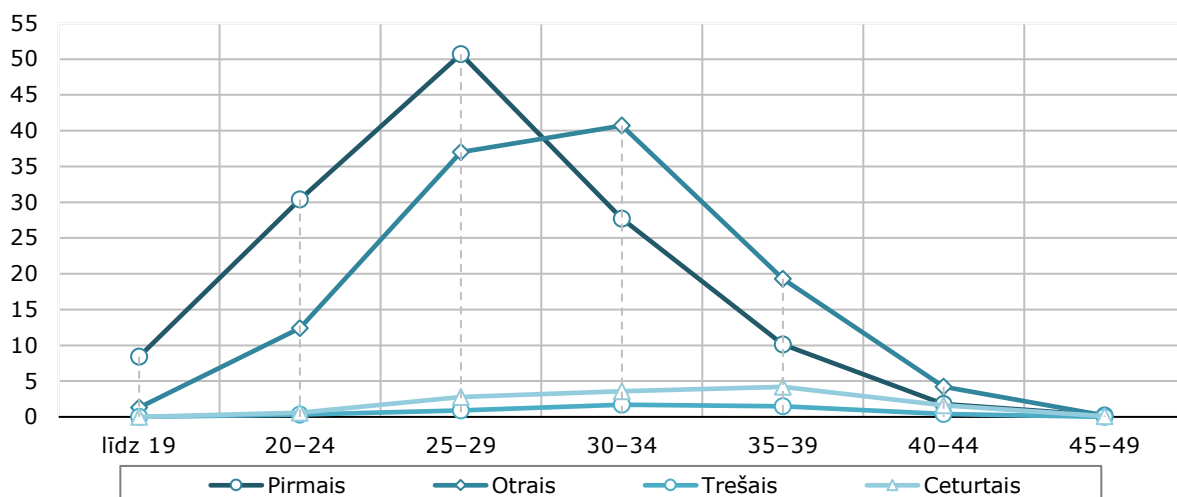
Pieaug otro, trešo un arī ceturto bērnu skaits un arī viņu īpatsvars dzimušo kopskaitā. 2021. gadā 37,5 % jaundzimušo ir otrais bērns ģimenē (2011. gadā – 35,6 %), 17,1 % – trešais (11,7 %), 4,5 % – ceturtais (3,2 %). Pieaudzis dzimušo skaits sievietēm virs 40 gadu vecuma, un tie pārsvarā nav pirmie bērni.

Dzīvi dzimušo īpatsvars pēc dzimšanas secības (procentos)

Oficiālās statistikas portāls [IDM040].

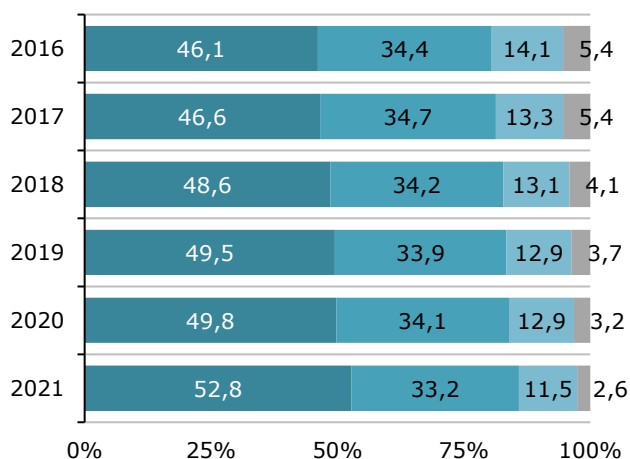
Dzīvi dzimušo skaits pēc bērna dzimšanas secības un mātes vecuma 2021. gadā
(uz 1 000 sieviešu attiecīgajā vecuma grupā)

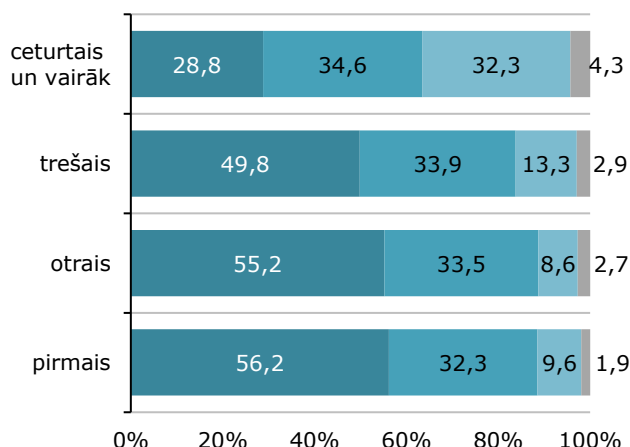
Oficiālās statistikas portāls [IDM040].

Vairāk nekā pusei (52,8 %) no jaundzimušo bērnu mātēm bija augstākā izglītība (2016. gadā – 46,1 %), 33,2 % – vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā izglītība (2016. gadā – 34,4 %) un 11,5 % – pamatizglītība vai zemāka (2016. gadā – 14,1 %). Vidējais vecums jaundzimušā mātēm, kurām bija augstākā izglītība, 2021. gadā bija 32 gadi, bet, piedzimstot pirmajam bērnam, – 30 gadi (2016. gadā attiecīgi 31,7 un 29,5 gadi). Savukārt sievietēm ar pamatizglītību vai zemāku izglītību vidējais vecums, piedzimstot bērnam, bija 25,9 gadi, piedzimstot pirmajam bērnam – 21,5 gadi (2016. gadā attiecīgi 25,6 un 21,4 gadi). Kopumā 2021. gadā 62,4 % bērnu piedzima laulībā, sievietēm ar augstāko izglītību šis rādītājs bija 74,5 %, bet sievietēm ar pamatizglītību vai zemāku – tikai 31,3 %.

Dzīvi dzimuši pēc mātes izglītības līmeņa
(procentos)

Dzīvi dzimuši pēc dzimšanas secības un mātes izglītības līmeņa 2021. gadā
(procentos)

- Augstākā izglītība (ISCED 5.-8. līmenis)
- Vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā izglītība (ISCED 3.-4. līmenis)
- Nav skolas izglītības, zemāka par sākumskolas izglītību, pamatskolas vai sākumskolas izglītība (ISCED 0.-2. līmenis)
- Nav norādīts

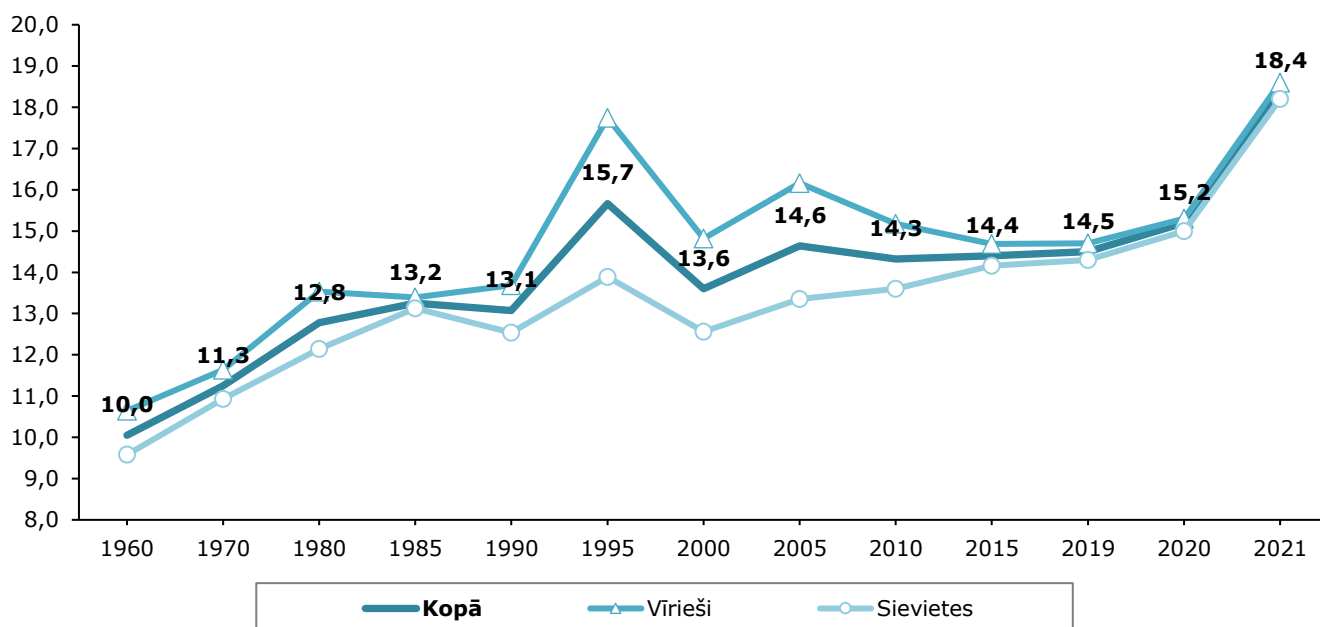
Oficiālās statistikas portāls [IDM060].

2021. gadā vairāk nekā puse (55,7 %) pirmo un otro bērnu piedzima sievietēm ar augstāko izglītību. Arī trešie bērni vairāk dzima sievietēm ar augstāko izglītību (49,8 %). Ceturtie un nākamie bērni vairāk dzima sievietēm ar vidējo un zemāku par vidējo izglītības līmeni (66,9 %).

4. MIRSTĪBA

2021. gadā mirušo skaits bija 34 600 cilvēku, kas bija par 20 % vairāk nekā 2020. gadā, un mirušo skaits uz 1 000 iedzīvotāju (vispārīgais mirstības koeficients) bija 18,4. Salīdzinot ar pēdējiem desmit gadiem, mirstība 2021. gada oktobrī un novembrī pirmo reizi pārsniedza 10 % no visiem gada mirušajiem, kas saistāma ar vislielāko mirstību pandēmijas ietekmē. Tāpat 10 % atzīmi pārsniedza mirstība 2021. gada janvārī, bet pēdējo desmit gadu laikā tas vērojams atkārtoti (arī 2016. un 2019. gada janvārī).

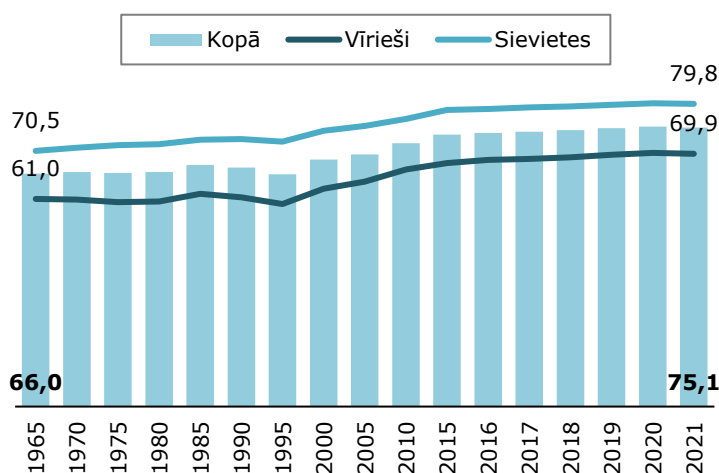
Mirušo skaits uz 1 000 iedzīvotāju

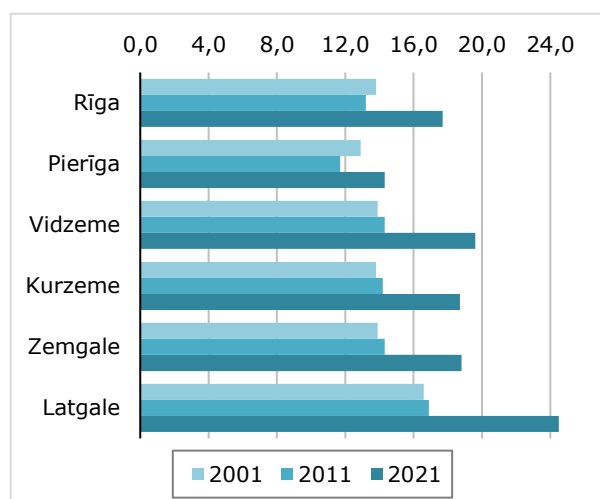
CSP aprēķins un oficiālās statistikas portāls [IMV010].

Mirušo vidējais vecums Latvijā 2021. gadā bija 75,1 gads (vīriešiem – 69,9, sievietēm – 79,8 gadi).

Mirušo vidējais vecums pēc dzimuma (gadi)

Mirušo skaits uz 1 000 iedzīvotāju reģionos

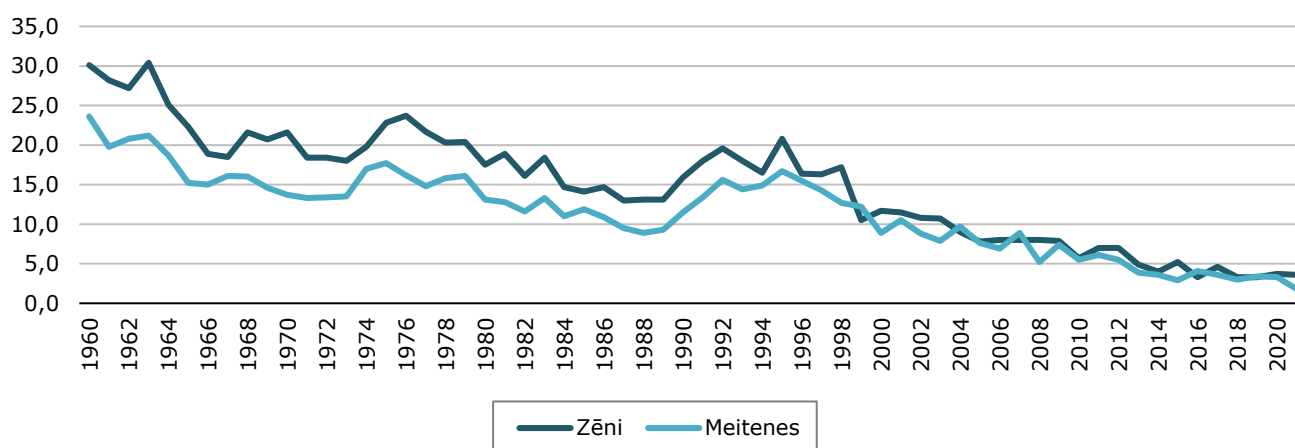

Oficiālās statistikas portāls [IMV060 un IMK020].

Visaugstākais mirušo skaits uz 1 000 iedzīvotāju 2021. gadā bija Latgales reģionā (24,5), zemākais – Pierīgas reģionā (14,3). Šim rādītājam ir tendence palielināties visos reģionos, bet, jo īpaši Latgalē, kur ir arī vislielākais iedzīvotāju vidējais vecums (45 gadi).

Viens no svarīgākajiem demogrāfisko un sociālo situāciju valstī raksturojošajiem rādītājiem ir jaundzimušo mirstība pirmajā dzīves gadā, kas pēdējos gados ir samazinājusies – no 6,6 mirušiem zīdaiņiem uz 1 000 dzīvi dzimušo 2011. gadā līdz 2,7 (1,8 meitenēm un 3,6 zēniem) 2021. gadā.

Zīdaiņu mirstība pēc dzimuma (uz 1 000 dzīvi dzimušo)

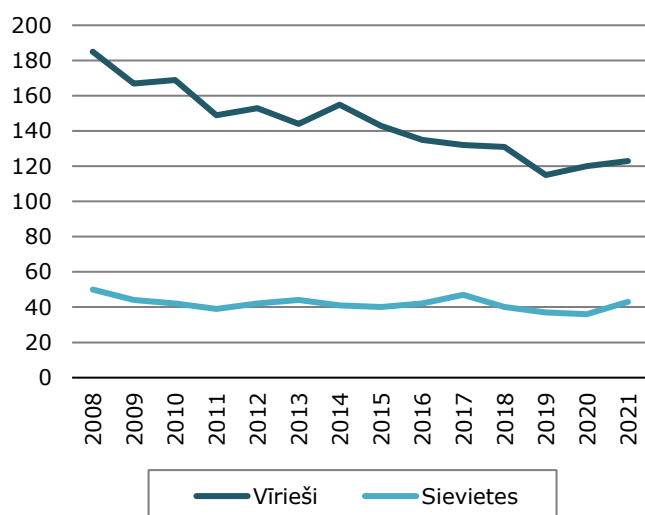
CSP aprēķins.

Visizplatītākais nāves cēlonis iedzīvotājiem Latvijā ir asinsrites sistēmas slimības: 2021. gadā no šīm slimībām valstī nomira 16,9 tūkstoši cilvēku jeb 49,4 % no mirušo kopskaita. Sieviešu mirstība no asinsrites sistēmas slimībām ir 1,2 reizes augstāka nekā vīriešu: uz 100 000 attiecīgā dzimuma iedzīvotāju 2021. gadā mirušas 972 sievietes un 810 vīrieši.

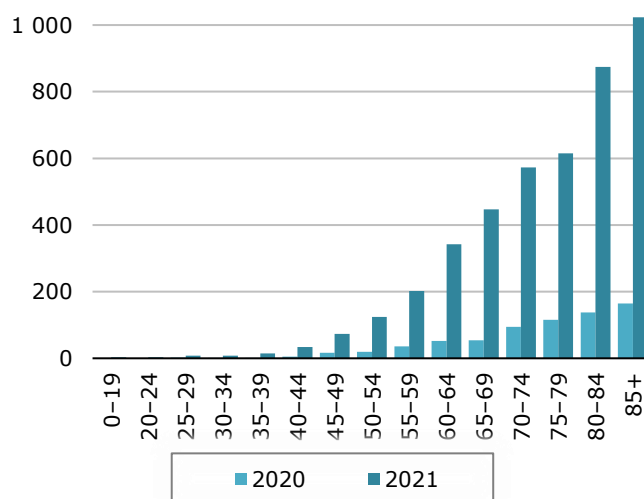
Nākamā lielākā nāves cēloņu grupa ir audzēji. No tiem 2021. gadā miruši 5,9 tūkstoši cilvēku. Vīriešu mirstība no audzējiem 1,3 reizes pārsniedz sieviešu mirstību (mirušas 274 sievietes un 358 vīrieši uz 100 000 attiecīgā dzimuma iedzīvotāju).

Pērn trešo vietu nāves cēloņu struktūrā ieņem Covid-19, kas noteikta 4 344 gadījumos, vairāk nekā sešas reizes pārsniedzot 2020. gadā no Covid-19 mirušo skaitu, kad reģistrēti 700 nāves gadījumi. Abos minētajos gados visvairāk nāves gadījumu novēroti gada nogalē. Visvairāk mirstība no Covid-19 skāra vecāka gadagājuma cilvēkus – 88 % 2020. gadā un 89 % 2021. gadā mirušajām personām bija 60 vai vairāk gadi. Mirušo skaitā sieviešu un vīriešu proporcija ir līdzīga.

Mirstība no ārējiem nāves cēloņiem (mirušo skaits uz 1 000 iedzīvotāju)

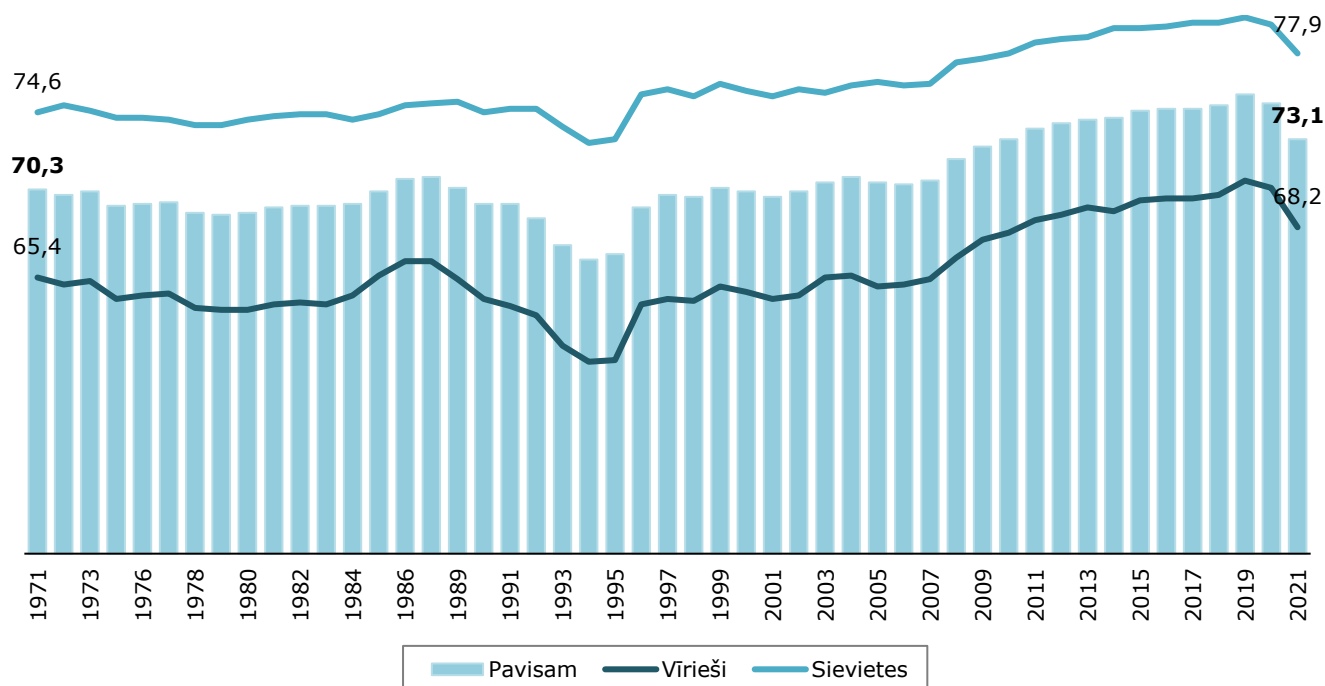
Mirstība no Covid-19 pēc iedzīvotāju vecuma grupas 2020. un 2021. gadā (mirušo skaits)

Slimību profilakses un kontroles centra dati [MOR20 un MOR70].

Demogrāfisko situāciju raksturojošs rezultāts rādītājs ir vidējais paredzamais mūža ilgums. Lai arī pēdējos gados tas pakāpeniski pieaug, 2021. gadā vērojams neliels samazinājums. 2021. gadā dzimušo bērnu vidējais paredzamais mūža ilgums bija 73,1 gads, vīriešiem – 68,2 gadi, sievietēm – 77,9 gadi. Mirstības un mūža ilguma aprēķini rāda, ka, piemēram, vīriešu, kuri sasnieguši 65 gadu vecumu, vidējais turpmākās dzīves ilgums varētu būt 12,7 gadi, bet šo pašu vecumu sasniegušajām sievietēm – 17,5 gadi.

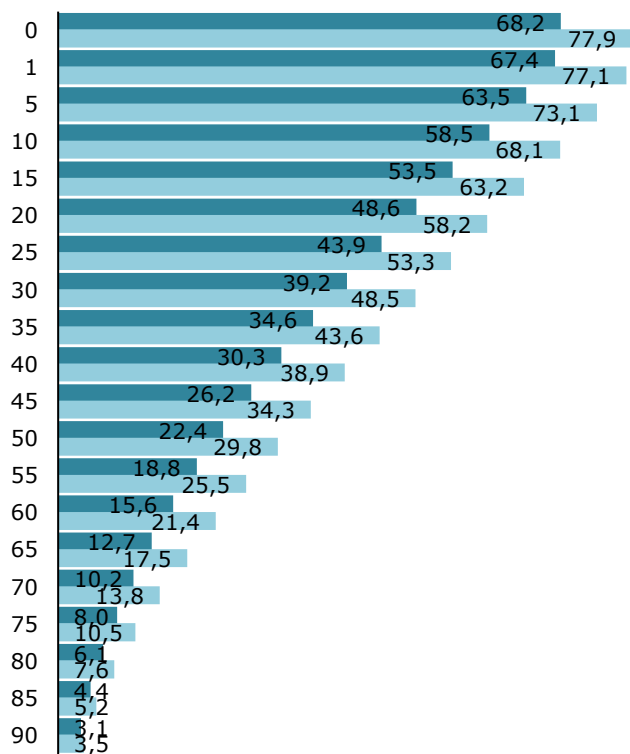
Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums Latvijā pēc dzimuma (gadi)

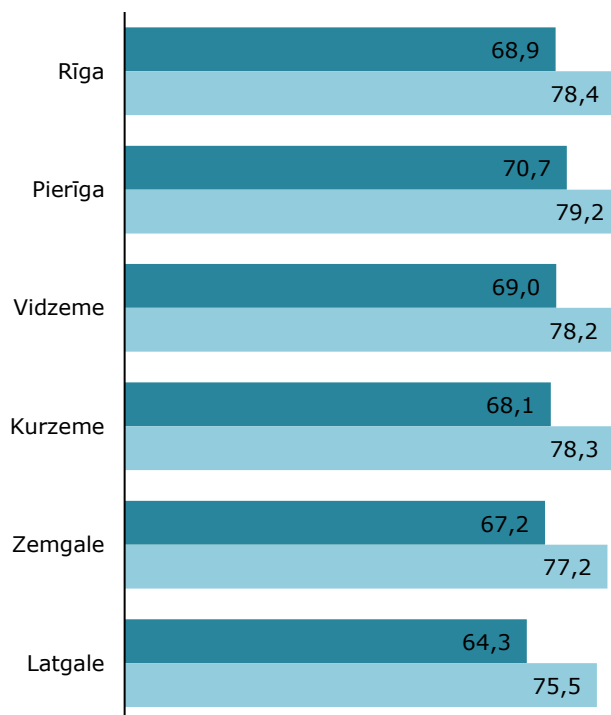
Oficiālās statistikas portāls [IRP010].

Latvijā vidējais paredzamais dzīves ilgums atšķiras iedzīvotājiem dažādos Latvijas reģionos. Vīriešiem un sievietēm visgarākais paredzamais mūža ilgums ir Pierīgā dzīvojošajiem (attiecīgi 70,7 un 79,2 gadi), visīsākais Latgalē – attiecīgi vīriešiem 64,3 gadi un sievietēm 75,5 gadi. Tātad paredzamā mūža ilguma starpība starp Pierīgas un Latgales reģionos dzīvojošiem vīriešiem ir 6,4 gadi, bet sievietēm – 3,7 gadi.

Paredzamais mūža ilgums noteiktā vecumā 2021. gadā (gadi)

Paredzamais mūža ilgums reģionos 2021. gadā (gadi)

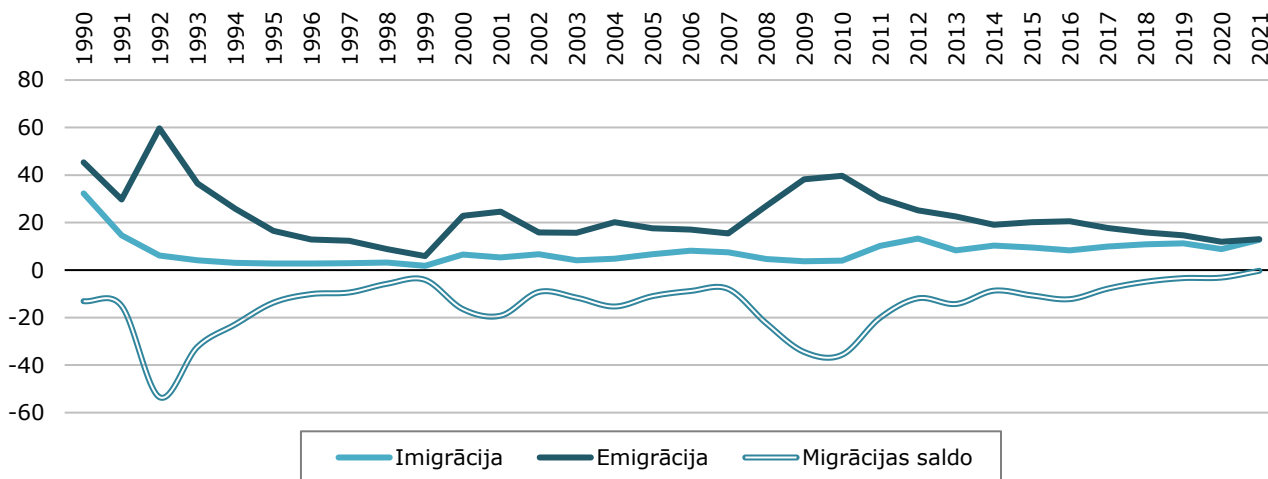

Oficiālās statistikas portāls [IRP020] un [IRP041].

5. MIGRĀCIJA

Beidzoties pandēmijas ierobežojumiem, būtiski pieauguši imigrācijas apjomi, pārsniedzot pat pirmspandēmijas rādītājus. Salīdzinot ar 2020. gadu, iebrucēju skaits 2021. gadā palielinājies par 43,5 %, bet aizbraucēju – tikai par 8,2 %. 2021. gadā Latvijā no ārvalstīm ieradās 12,7 tūkst. iedzīvotāju (par 3,8 tūkst. vairāk nekā 2020. gadā), bet aizbrauca gandrīz 13 tūkst. (par 1 tūkst. vairāk nekā 2020. gadā).

Starptautiskā ilgtermiņa migrācija
(tūkst.)

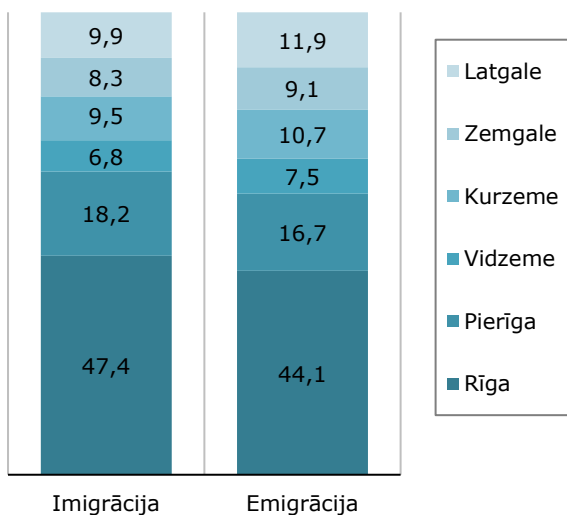
Oficiālās statistikas portāls [IBE010].

Uz ārvalstīm devās 10,8 tūkstoši valsts iedzīvotāju darbspējas vecumā (83,4 % vecumā 15–63 gadi no emigrējušo skaita). 6,9 tūkstoši jeb 53,4 % emigrantu bija vecumā 20–39 gadi.

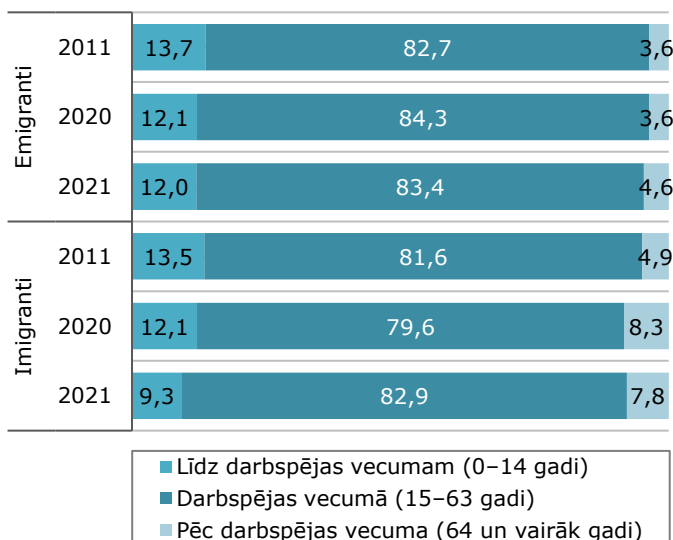
Kopējā emigrantu skaitā 2021. gadā vīriešu un sieviešu īpatsvars ir attiecīgi 56,6 % un 43,3 %. Lielākā daļa (69,4 %) no emigrējušām sievietēm bija reproduktīvajā vecumā (15–49 gadi).

2021. gadā uz pastāvīgu dzīvi Latvijā ieradās 8,4 tūkstoši vīriešu (66,2 % no imigrantiem) un 5,6 tūkstoši sieviešu (33,8 %). Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kad no iebrucējiem vairāk nekā puse migrantu bija vecumā no 20 līdz 39 gadiem, tad pērn vērojams šīs vecuma grupas migrantu samazinājums (attiecīgi 47,1 % vīriešu un 42,4 % sieviešu bija šajā vecumā). No kopējā imigrantu skaita 82,9 % bija darbspējas vecumā (15–63 gadi). Lielākā migrācija vērojama Rīgas (izbraukuši 44,1 %, iebrukuši – 47,4 % no visiem migrantiem) un Pierīgas reģionā (attiecīgi – 16,7 % un 18,2 %), savukārt vismazākā migrantu aktivitāte vērojama Vidzemes reģionā (emigrēja 7,5 %, imigrēja tikai 6,8 % no visiem imigrantiem).

Starptautiskā ilgtermiņa migrācija reģionos 2021. gadā
(procentos)

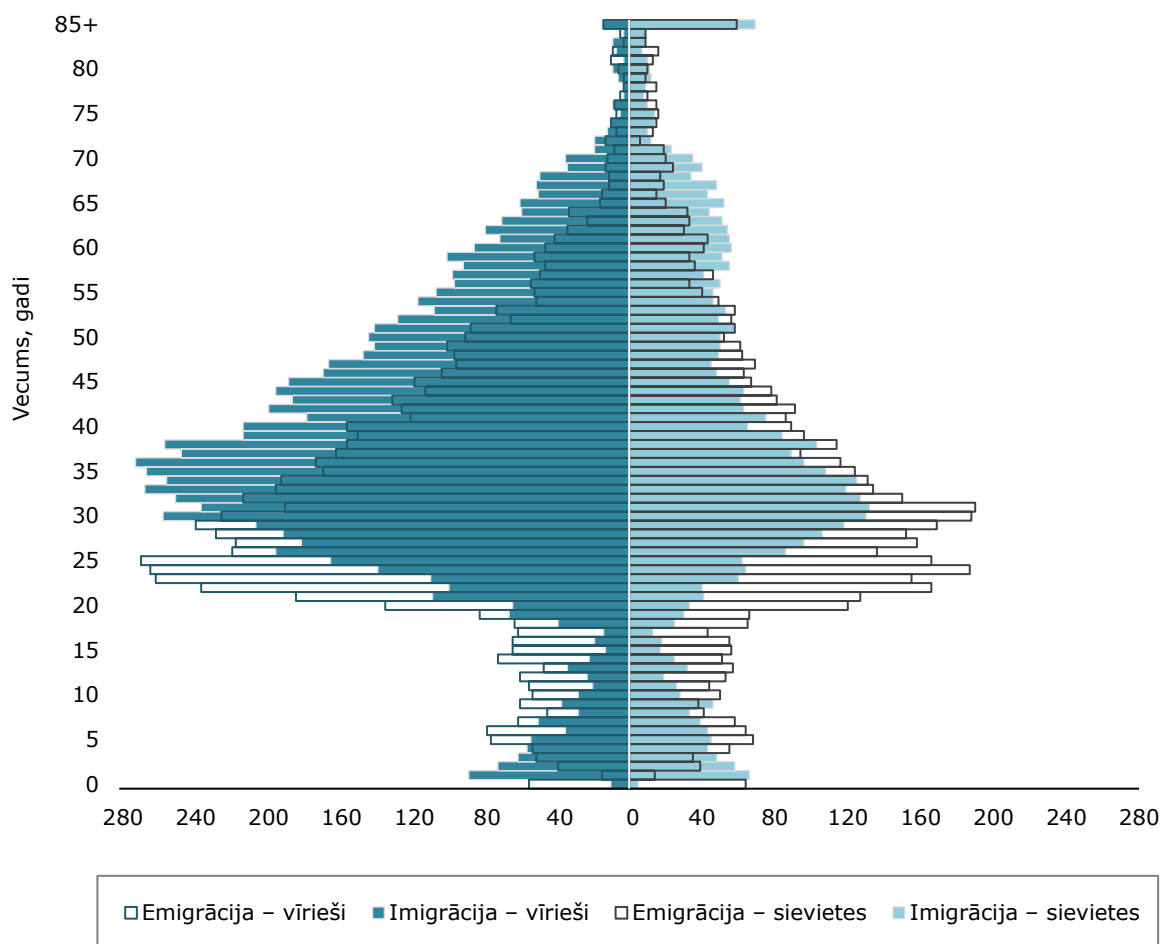

Starptautiskā ilgtermiņa migrācija darbspējas vecuma grupās
(procentos)

Oficiālās statistikas portāls [IBE030 un IBE080].

Starptautisko ilgtermiņa migrantu vecuma un dzimuma struktūra 2021. gadā

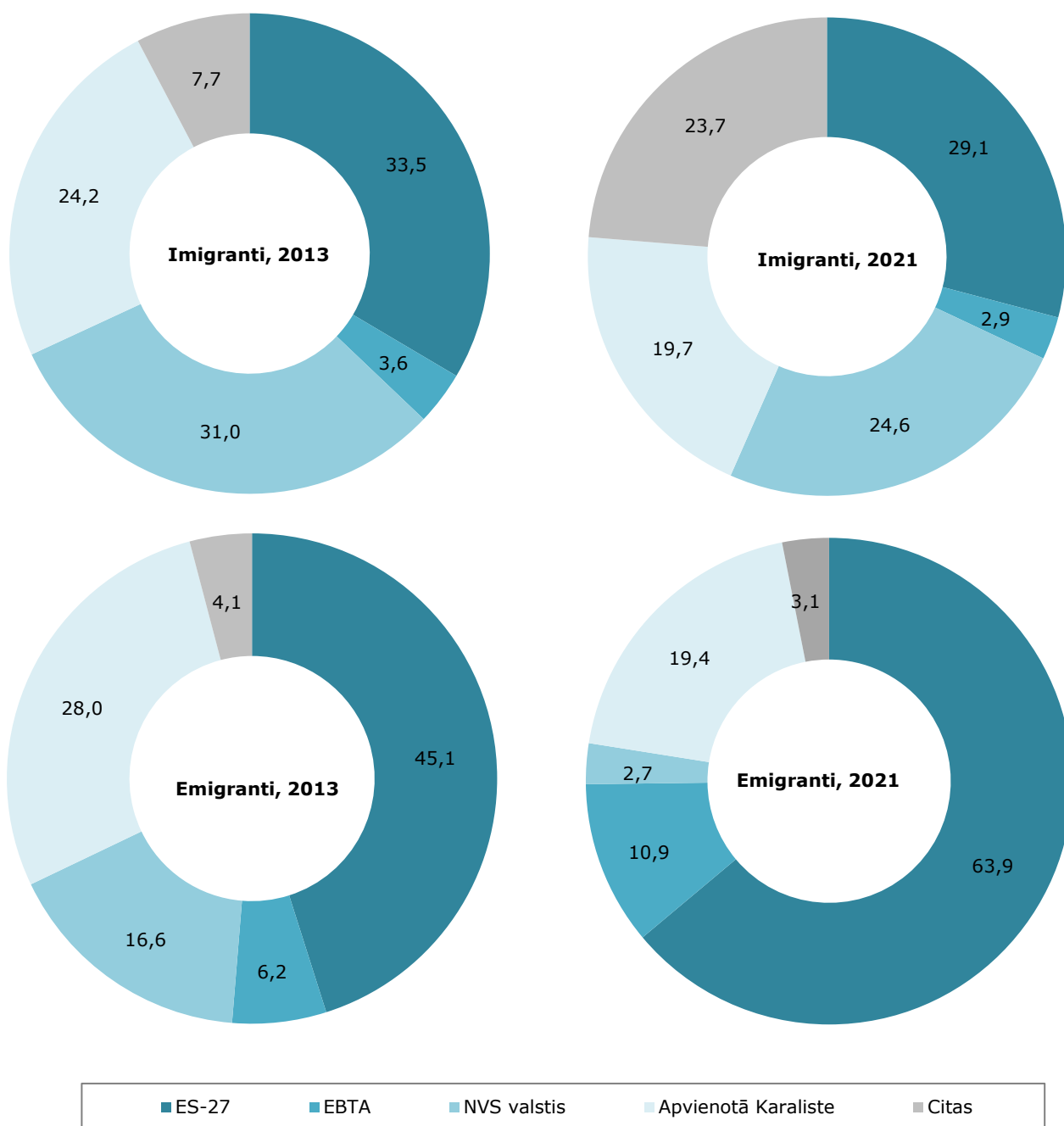
CSA aprēķins.

Skatot starptautisko ilgtermiņa migrāciju pa valstu grupām, atbilstoši CSA novērtējumam 3,7 tūkst. jeb 29,1 % no 2021. gada imigrantiem bija no ES valstīm, 2,5 tūkst. cilvēku jeb 19,7 % no Apvienotās Karalistes.

Salīdzinot ar 2020. gadu, pērn vairāk nekā divas reizes pieaudzis imigrantu skaits no Baltkrievijas (2021. gadā ieradās 0,7 tūkst. imigrantu), no Krievijas iebrukušo skaits pieaudzis par 63 % (1,6 tūkst. imigrantu), no Ukrainas – par 43,3 % (1,4 tūkst. imigrantu).

Pērn no Latvijas aizbrauca gandrīz 13 tūkst. iedzīvotāju. Uz Eiropas Savienības valstīm 2021. gadā emigrēja 8,3 tūkst., kas bija par 4,3 % vairāk nekā gadu iepriekš. Emigrācija uz Apvienoto Karalisti 2021. gadā pieauga par 35,5 % – emigrēja 2,5 tūkst. (2020. gadā – 1,9 tūkst.). Uz Vāciju izbrauca 2,5 tūkst. iedzīvotāju (par 10,9 % vairāk nekā 2020. gadā), uz Krieviju emigrācija samazinājās par 21,7 %. 71,4 % no emigrējušajiem bija Latvijas valstspiederīgie (2020. gadā – 68,9 %).

Iedzīvotāju starptautiskā ilgtermiņa migrācija pa valstu grupām 2013. un 2021. gadā
(procentos)

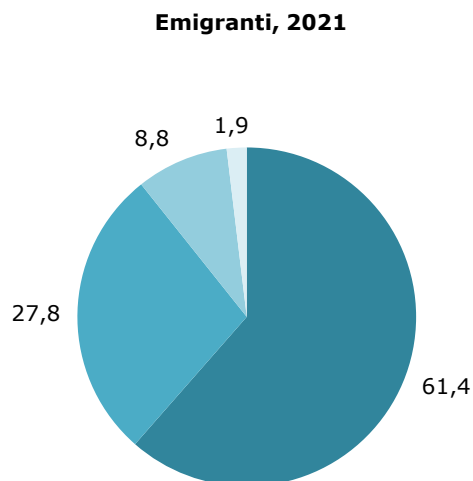
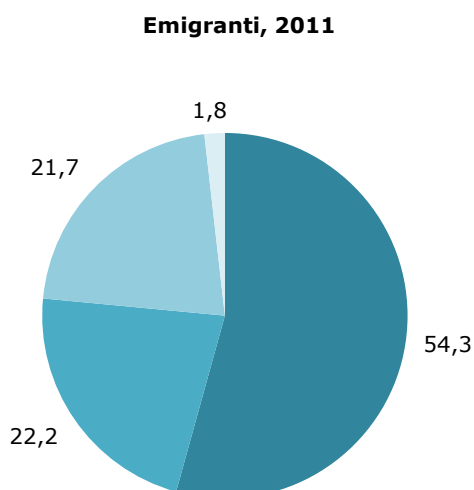
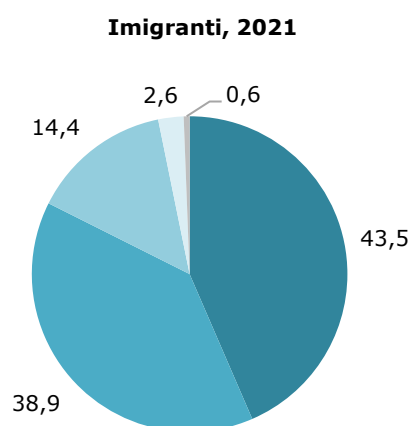
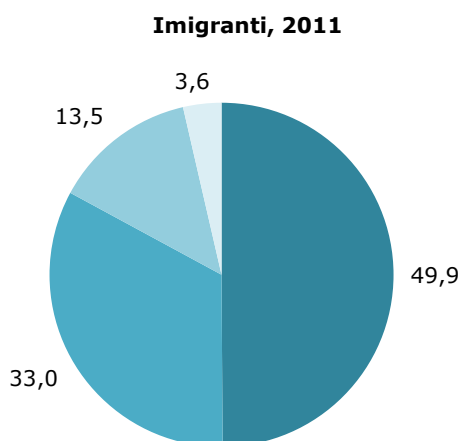

📖 Oficiālās statistikas portāls [IBE010].

Vairāk nekā puse no emigrantiem 2021. gadā bija neprecējušies, un viņu īpatsvars pieaudzis par 7,1 %, salīdzinot ar 2011. gadu. No imigrantiem neprecējušies bija 43,5 %.

Salīdzinot ar 2011. gadu, precēto emigrantu īpatsvars ir pieaudzis par 5,6 %, bet šķirto emigrantu īpatsvars samazinājies par 12,9 %. Līdzīgi arī precēto imigrantu īpatsvars ir pieaudzis par 5,9 %, un šķirto samazinājies par 0,9 %.

Starptautiskā ilgtermiņa migrācija pēc migrantu ģimenes stāvokļa 2011. un 2021. gadā
(procentos)

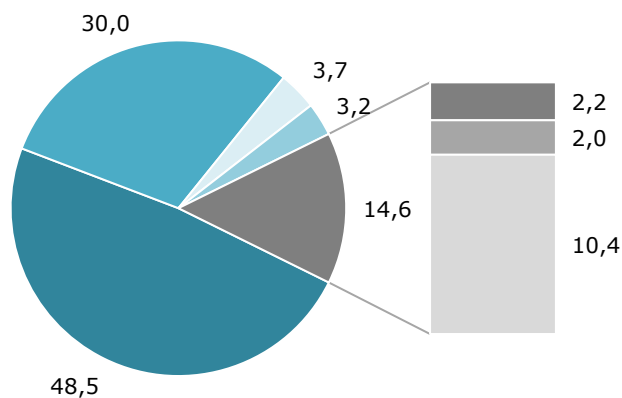
■ Neprecējušies (-šās) ■ Precējušies (-šās) ■ Šķirti (-tas) ■ Atraitņi (-nes) ■ Nav uzrādīts

📖 Oficiālās statistikas portāls [IBE050].

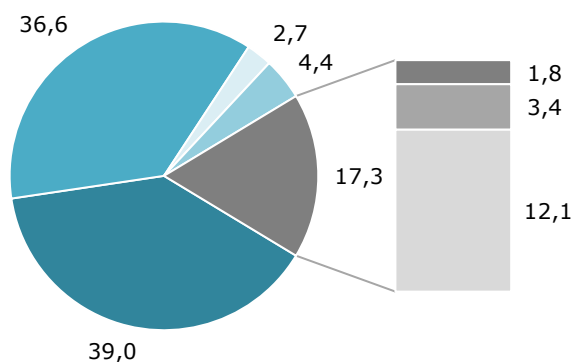
Imigrantu etnisko sadalījumu veido 4,1 tūkst. jeb 32,1 % latviešu un 2,8 tūkst. jeb 21,9 % krievu, savukārt no emigrantiem 5,4 tūkst. jeb 41,5 % bija latvieši un 3,2 tūkst. jeb 24,6 % – krievi. Tomēr pret attiecīgās tautības vidējo iedzīvotāju skaitu 2021. gadā latviešu emigranti veidoja 0,5 % no kopējā latviešu skaita, bet krievu emigranti – 0,7 %.

Iedzīvotāju starptautiskā ilgtermiņa migrācija pēc migrantu tautības 2011. un 2021. gadā
(procentos)

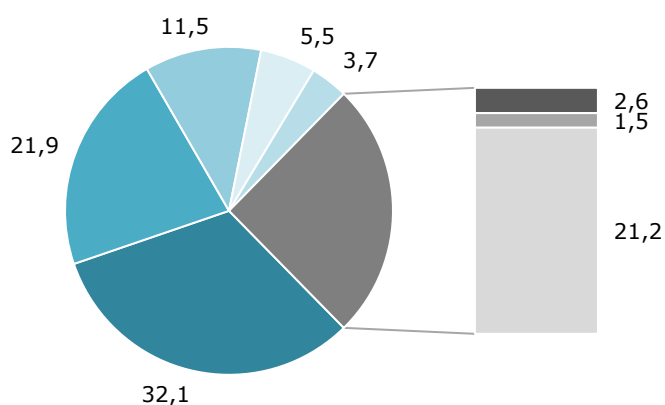
Imigranti, 2011

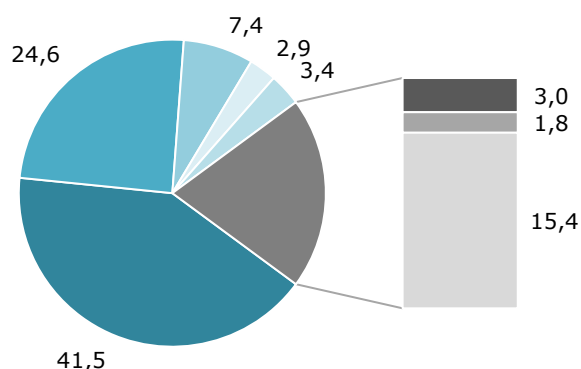
Emigranti, 2011

Imigranti, 2021

Emigranti, 2021

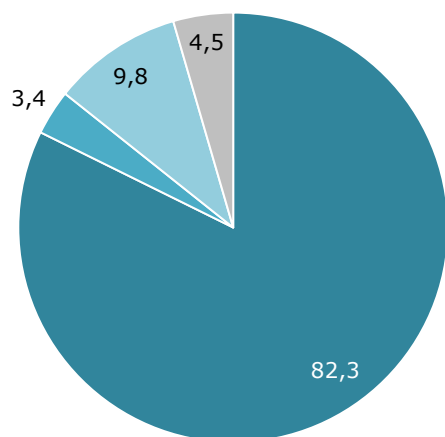
■ Latvieši
 ■ Krievi
 ■ Baltkrievi
 ■ Ukraiņi
 ■ Lietuvieši
 ■ Indieši
 ■ Poļi
 ■ Uzbeki
 ■ Pārējās

Oficiālās statistikas portāls [IBE040].

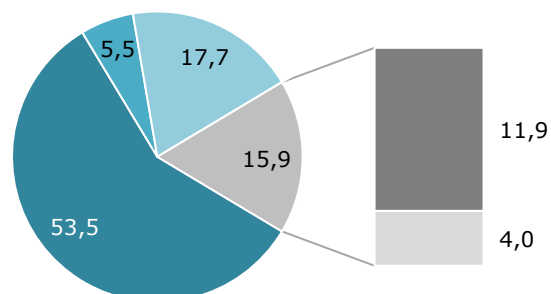
67,1 % emigrantu bija Latvijas pilsoņi, 4,2 % – Latvijas nepilsoņi, Ukrainas pilsoņi – 6,6 %, Indijas pilsoņi – 3,8 %, Krievijas pilsoņi – 4,8 %. Iebraukušo skaitā Latvijas pilsoņi bija 48,9 %, nepilsoņi – 4,5 %, Ukrainas pilsoņi – 11,9 %, Krievijas pilsoņi – 7,8 %, Uzbekistānas pilsoņi – 3,2 %, Indijas pilsoņi – 4,0 %.

**Iedzīvotāju starptautiskā ilgtermiņa migrācija pēc migrantu valstiskās piederības
2011. un 2021. gadā**
(procentos)

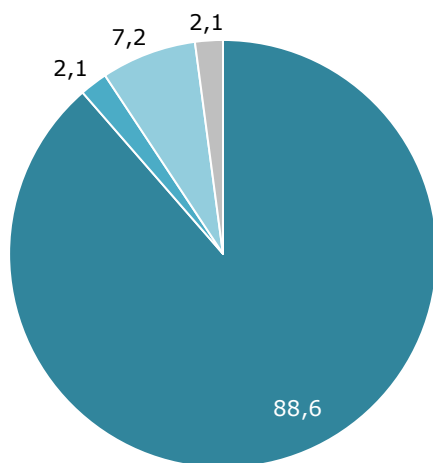
Imigranti, 2011

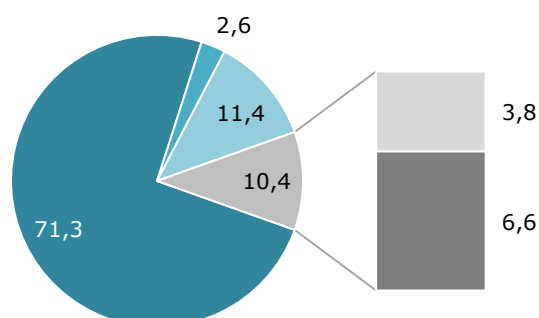
Imigranti, 2021

Emigranti, 2011

Emigranti, 2021

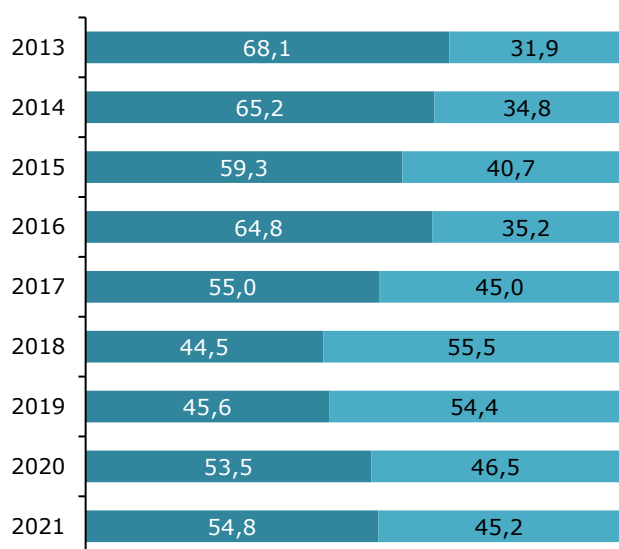
■ Latvijas valstspiederīgie
 ■ ES-27
 ■ NVS valstis
 ■ Citas
 ■ Indija
 ■ Ukraina

Dati liecina, ka kopš 2013. gada ne vien pieaug imigrantu skaits, bet arī iebrucēju skaitā pieaug citu valstu piederīgo īpatsvars. Latvijas valstspiederīgo imigrantu īpatsvars kopējā iebrucēju skaitā samazinājās no 65 % 2013. gadā līdz 53,5 % 2021. gadā.

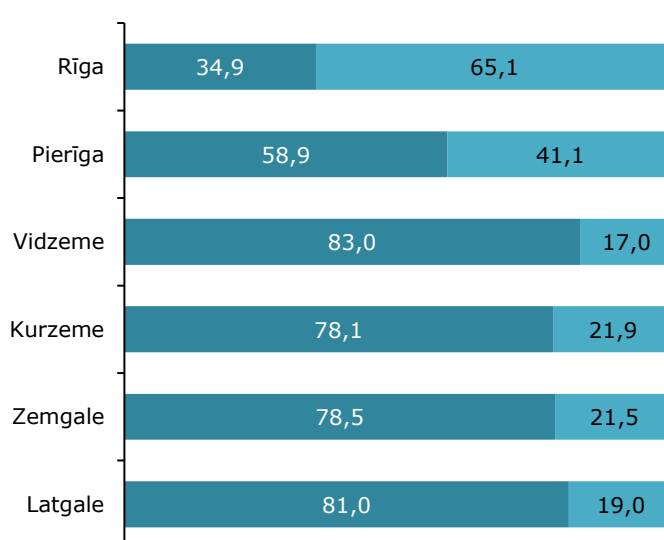
2021. gada imigrācijā gandrīz 7 tūkst. jeb 54,8 % iebrucēju bija remigranti – Latvijas pilsoņi un nepilsoņi, kā arī iedzīvotāji, kuru valstiskā piederība ir cita, bet dzimšanas valsts ir Latvija (2020. gadā – 4,7 tūkst. jeb 53,5 %). Atlikušo daļu veido iebrucēji, kuriem ar Latviju līdz šim nebija juridisku saistību.

Vislielākā remigrantu grupa bija 35–44 gadu vecumā (23,6 %) un 25–34 gadu vecumā (19,8 %), kā arī remigranti 45–54 gadu vecumā (16,3 %). Atgriešanās pieauguma tendenci uzrāda arī gados vecāki iedzīvotāji – atbraucēju īpatsvars vecumā 65 gadi un vairāk pieaudzis no 3 % 2013. gadā līdz 9,4 % 2021. gadā. Samazinājies bērnu remigrantu skaits, 12,5 % remigrantu bija vecumā 0–14 gadi, gadu iepriekš – 18,5 %, bet, salīdzinot ar 2013. gadu, bērnu (0–14 gadi) remigrantu skaits samazinājies par 19,6 %. 2021. gadā remigrantiem mazāk aktīvs bija Vidzemes reģions (10,3 % no kopskaita), bet vispievilcīgākais bija Rīgas reģions (30,2 % no kopskaita). Kopš 2013. gada remigrantu īpatsvars reģionos būtiski nav mainījies.

Remigrantu īpatsvars starptautiskajā migrācijā (procentos)

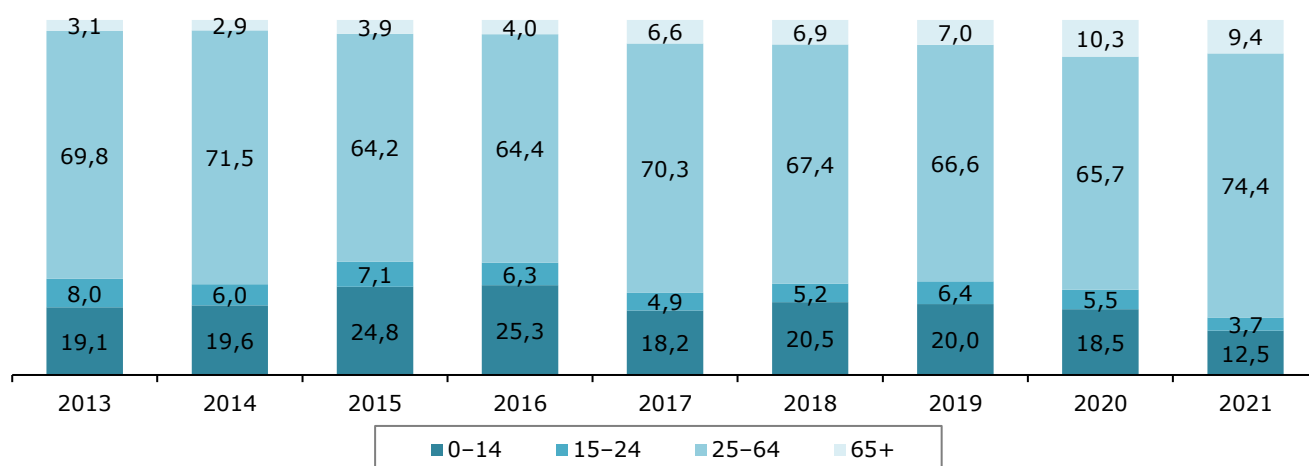
Remigrantu īpatsvars starptautiskajā imigrācijā reģionos 2021. gadā (procentos)

■ Remigranti ■ Pārējie imigranti

CSO aprēķins.

Remigrantu vecuma grupas (procentos)

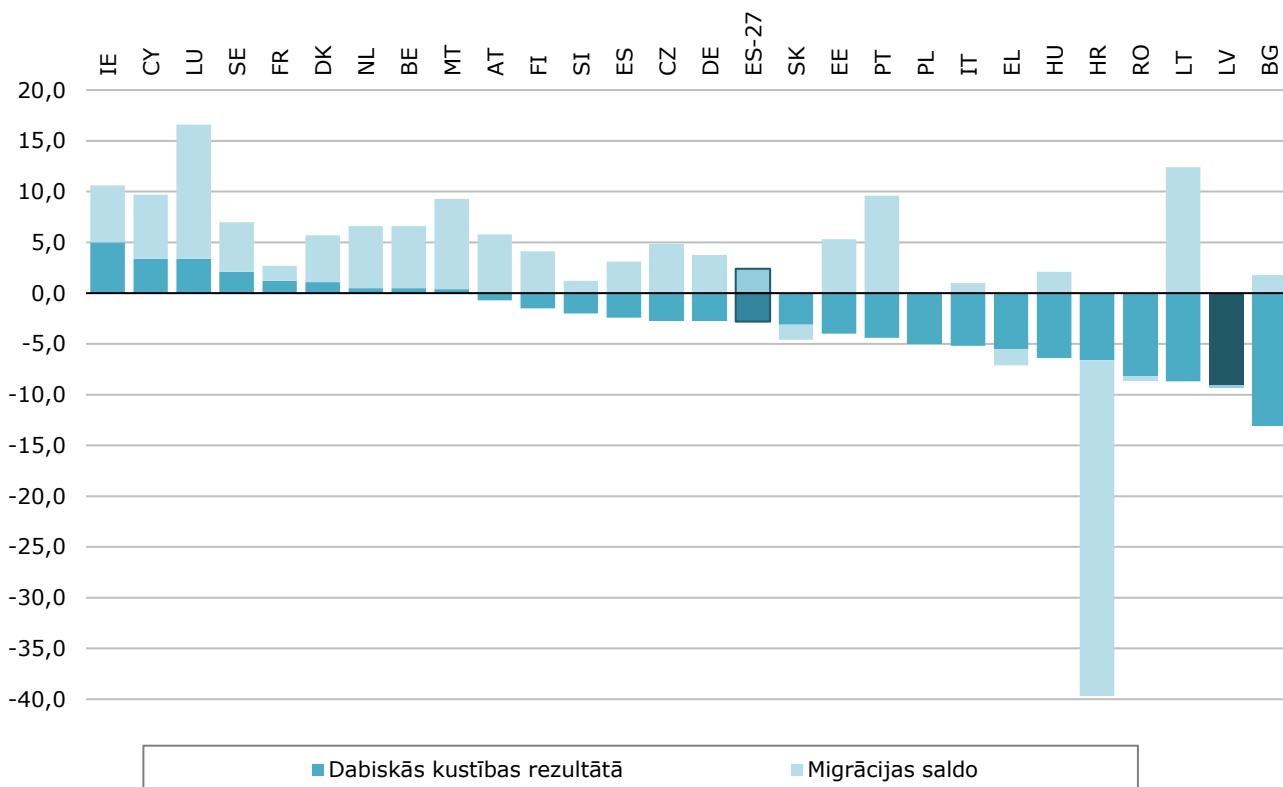
Oficiālās statistikas portāls [IBRO30].

6. STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI

Laika periodā no 2001. gada līdz 2022. gada sākumam ES 27 dalībvalstīs iedzīvotāju skaits pieauga par 4 % – no 429 miljoniem līdz 447 miljoniem iedzīvotāju. Salīdzinot ar 2001. gadu, 2022. gada sākumā augstākais iedzīvotāju skaita pieaugums bija Luksemburgā (47 %), Maltā, Īrijā un Kiprā (attiecīgi 33,1 %, 32,0 % un 29,7 %), bet straujākais iedzīvotāju skaita kritums novērots Latvijā un Lietuvā (attiecīgi 20,5 % un 19,5 %).

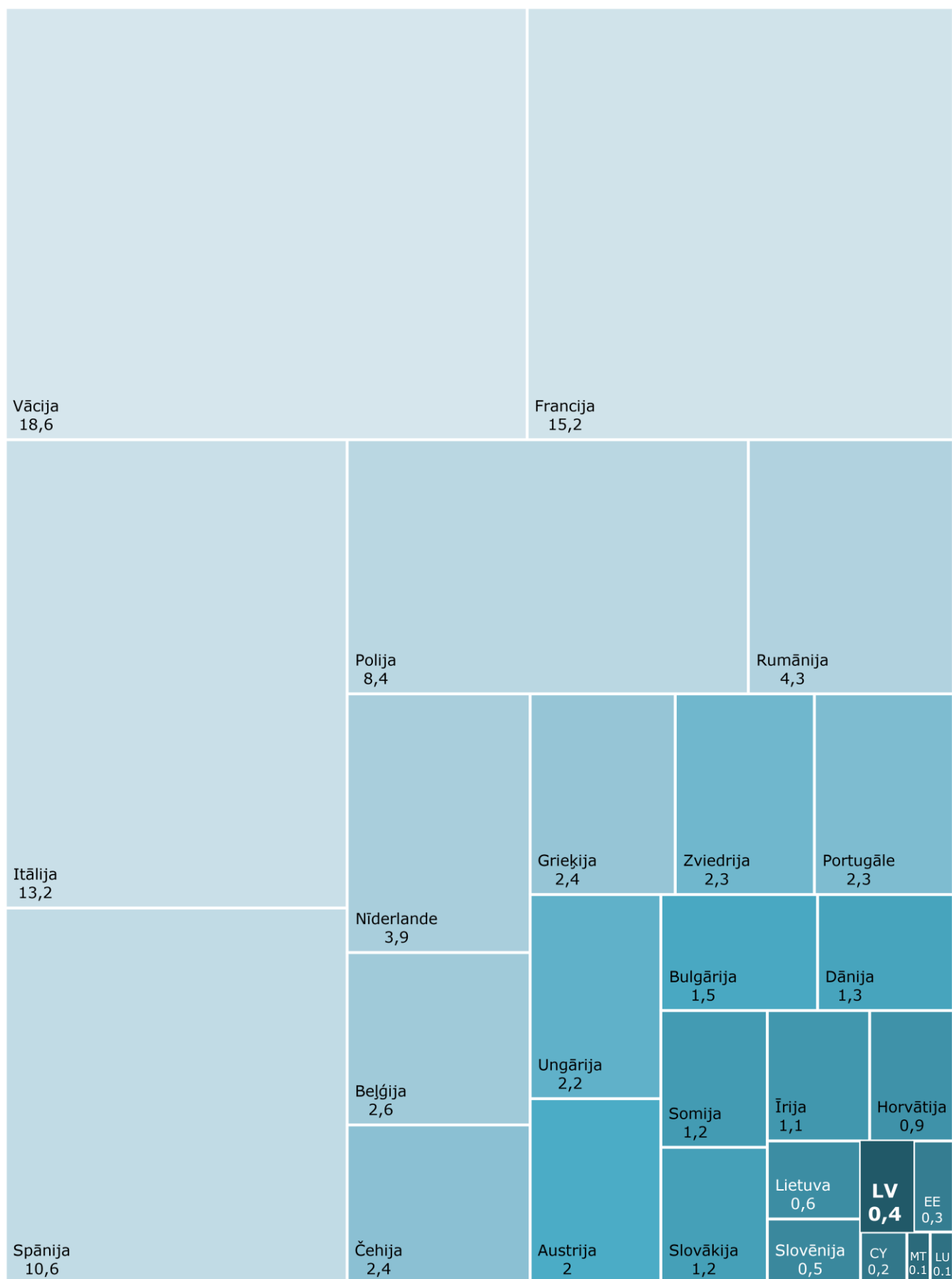
Savukārt 2021. gada laikā tendences ES mainījās, 2022. gada sākumā iedzīvotāju skaitam samazinoties par 172 tūkstošiem. Lielākais iedzīvotāju skaita kritums bija Horvātijā un Bulgārijā (attiecīgi 3,9 % un 1,1 %). Pārējās ES dalībvalstīs 2021. gadā iedzīvotāju skaits samazinājās mazāk nekā par 1 %. 2021. gadā vislielākais iedzīvotāju skaita pieaugums nemainīgi bija Luksemburgā, Īrijā un Kiprā (attiecīgi 1,7 %, 1,1 % un 1,0 %).

Iedzīvotāju skaita izmaiņas un to ietekmējošie faktori ES dalībvalstīs 2021. gadā (uz 1 000 iedzīvotāju)

Eurostat dati [DEMO_GIND], 22.08.2022.

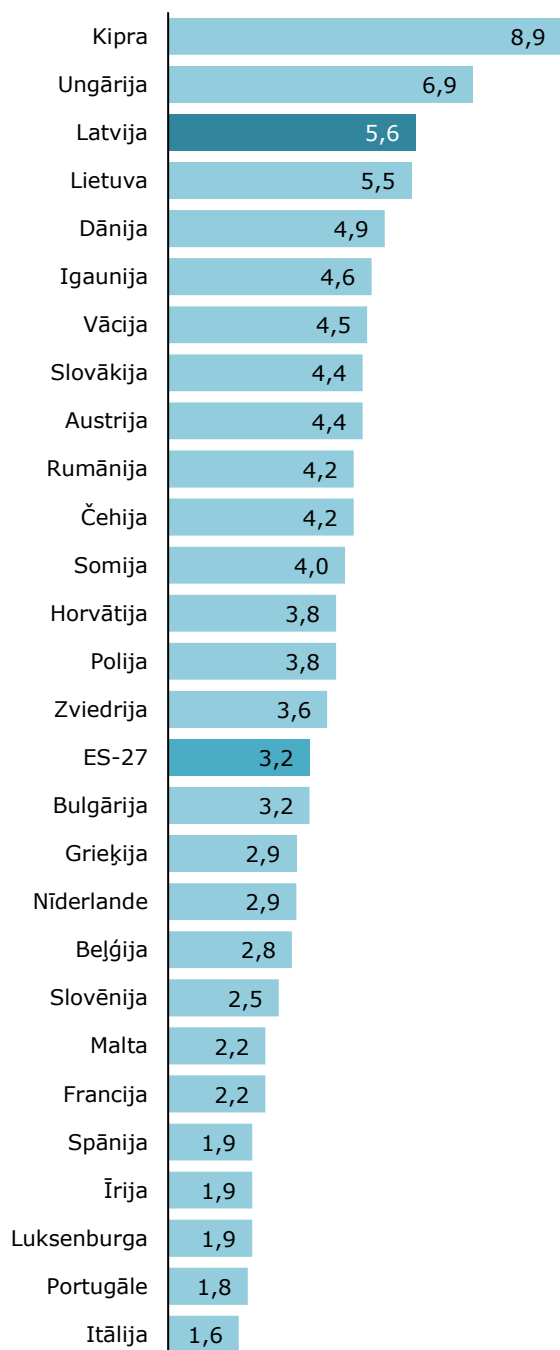
Iedzīvotāju īpatsvars ES valstīs 2022. gada sākumā
(īpatsvars ES iedzīvotāju kopskaitā, procentos)

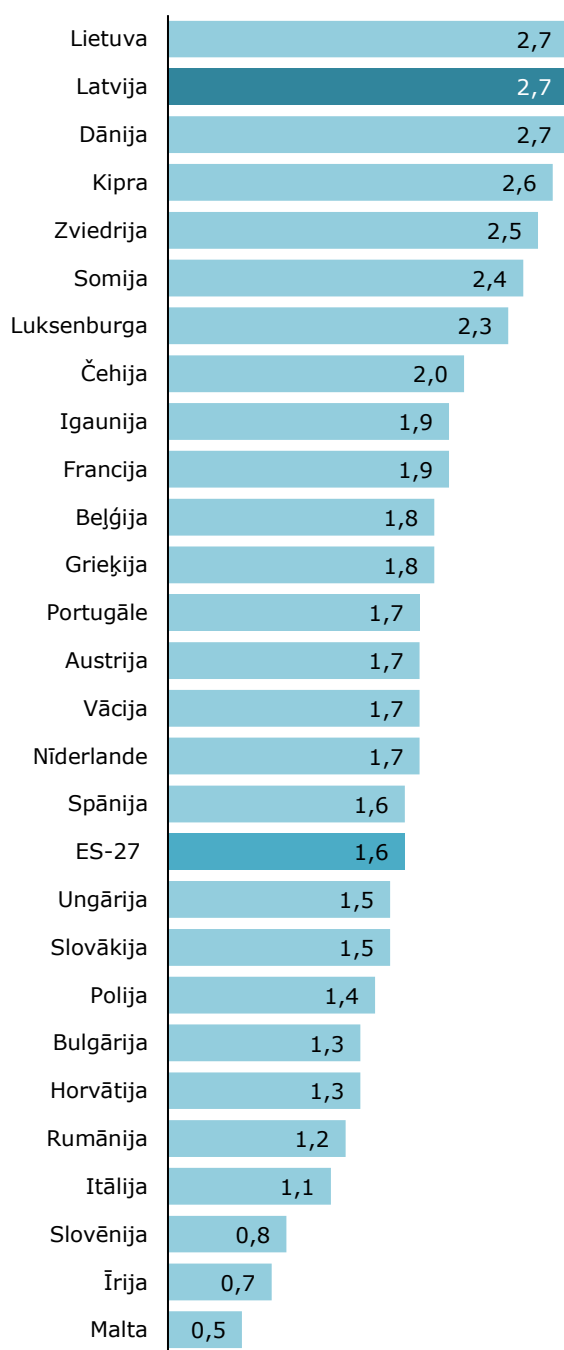
Noslēgto laulību skaits uz 1 000 iedzīvotāju Latvijā, salīdzinot ar citām ES valstīm, ir samērā augsts – 2020. gadā Latvijā noslēgtas 5,6 laulības uz 1 000 iedzīvotāju, kas ierindojas trešajā vietā aiz Kipras (8,9 uz 1 000 iedzīvotāju), vismazāk – Itālijā (1,6).

Šķirto laulību skaits uz 1 000 iedzīvotāju 2020. gadā Dānijā, Latvijā un Lietuvā bija visaugstākais – 2,7, viszemākais – Maltā (0,5).

**Noslēgto laulību skaits ES dalībvalstīs
2020. gadā¹**
(uz 1 000 iedzīvotāju)

Šķirto laulību skaits ES dalībvalstīs 2020. gadā²
(uz 1 000 iedzīvotāju)

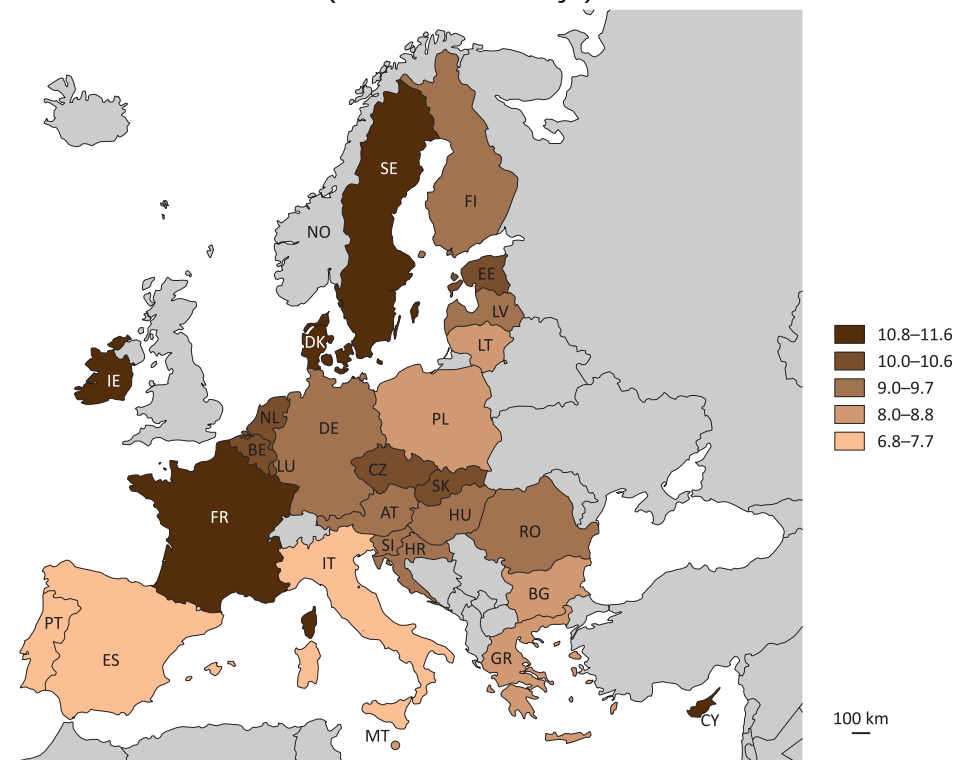
Eurostat dati [DEMO_NDIVIND un DEMO_NIND], 22.08.2022.

¹ Kipras dati par 2019. gadu.

² Kipras dati par 2019. gadu, Grieķijas un Īrijas dati par 2017. gadu, Francijas dati par 2016. gadu.

2021. gadā dzimstības vispārīgais koeficients vidēji ES (9,1 dzīvi dzimušais uz 1 000 iedzīvotāju) bija zemāks nekā Latvijā (9,2). Augstākie dzimstības rādītāji bija Īrijā (11,6) un Kiprā (11,3), zemākie – Itālijā un Spānijā (6,8 un 7,1).

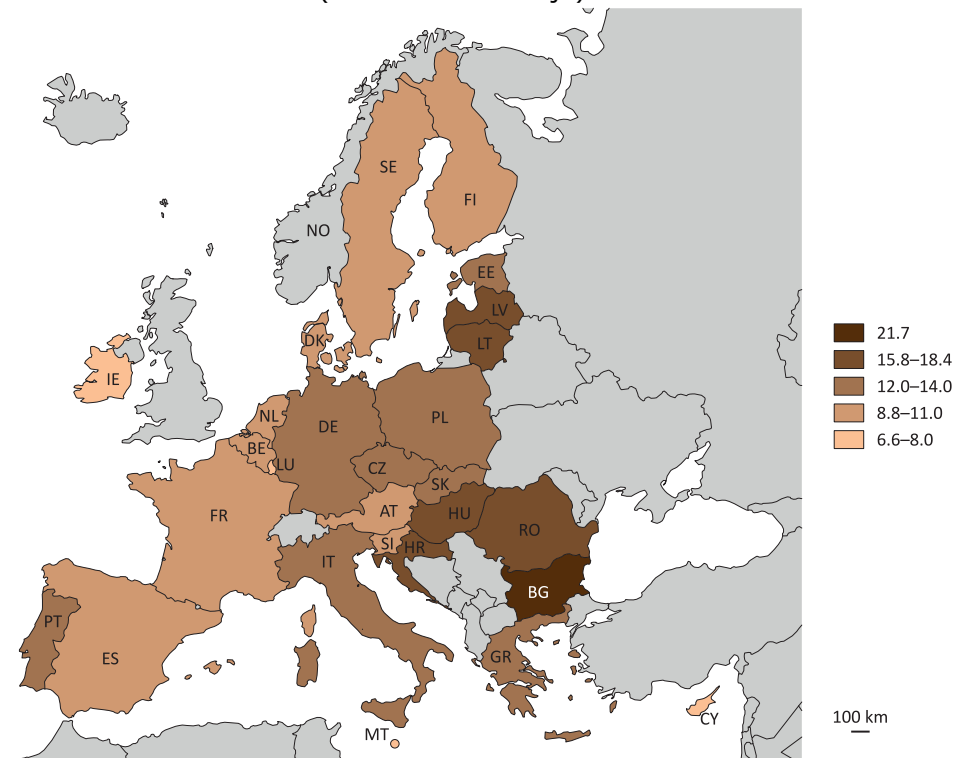
Dzimušo skaits ES dalībvalstīs 2021. gadā (uz 1 000 iedzīvotāju)

Eurostat dati [DEMO_GIND], 25.08.2022.

Covid-19 pandēmijas ietekmē 2021. gadā gandrīz visās Eiropas valstīs ir palielinājies mirušo skaits uz 1 000 iedzīvotāju. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, lielākais pieaugums ir Bulgārijā (rādītājs palielinājās par 3,7), Latvijā (3,2) un Rumānijā (2,0).

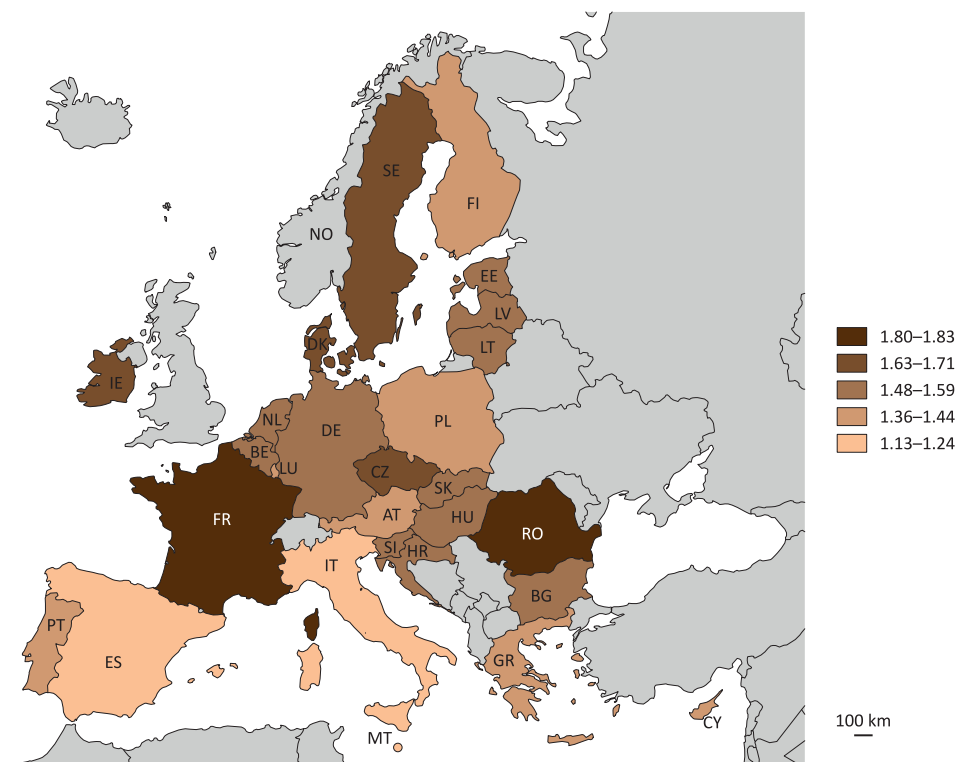
Mirušo skaits ES dalībvalstīs 2021. gadā (uz 1 000 iedzīvotāju)

Eurostat dati [DEMO_GIND], 25.08.2022.

2020. gadā ES summārā dzimstības koeficienta vidējā vērtība bija 1,50, kas nav pietiekami, lai notiktu paaudžu nomaīņa (mūsdienās vispāratzīts ir summārā koeficienta lielums 2,1). Salīdzinot ar 2001. gadu, kad rādītāja vērtība bija 1,43, tas ir pieaudzis, un kopš 2010. gada tā vērtība regulāri bija pārsniegusi 1,5.

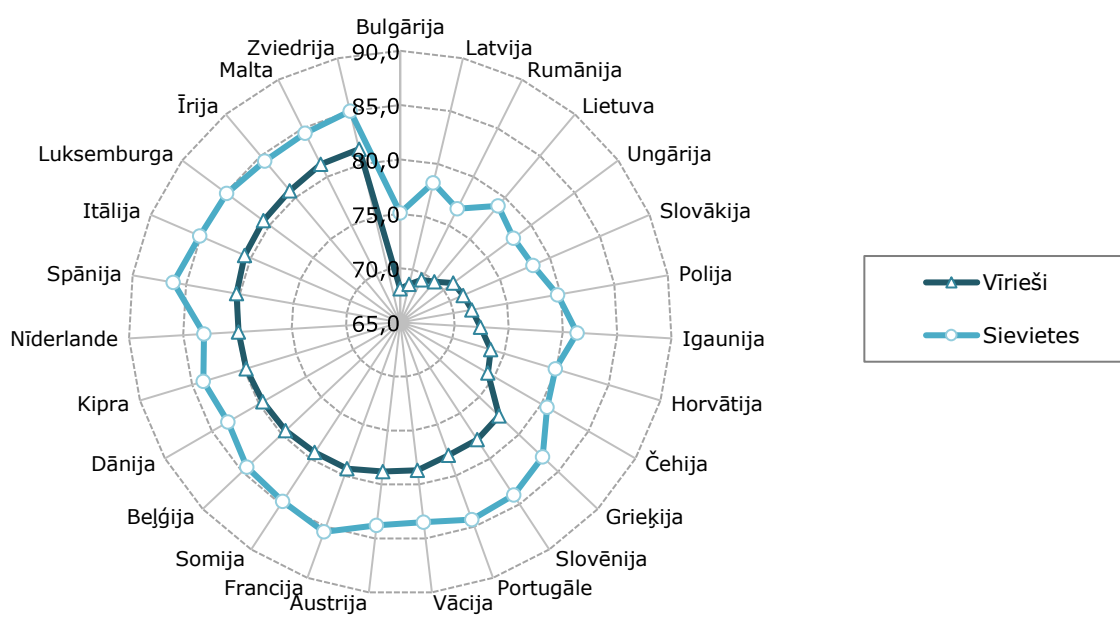
Summārais dzimstības koeficients ES dalībvalstīs 2020. gadā

Eurostat dati [DEMO_FIND], 24.08.2022.

Latvijā (68,6 gadi) un Lietuvā (69,9 gadi) vīriešu paredzamais mūža ilgums 2021. gadā bija viens no zemākajiem ES (77,2 gadi). Zemi rādītāji bija arī Bulgārijā un Rumānijā (attiecīgi 68,1 un 69,4 gadi). Igaunijā šis rādītājs bija 72,4 gadi. Arī sievietēm mūža ilguma rādītāji gan Latvijā, gan Lietuvā ir vieni no zemākajiem – Latvijā 78,2 gadi, Lietuvā 79,0 gadi (Igaunijā – 81,3). Vēl īsāks paredzamais mūža ilgums sievietēm bija tikai Bulgārijā (75,1), Rumānijā (76,7) un Ungārijā (78,0). Vislielākais paredzamais mūža ilgums vīriešiem 2021. gadā bija Zviedrijā (81,4), bet sievietēm – Spānijā (86,2).

Sieviešu un vīriešu paredzamais mūža ilgums ES dalībvalstīs 2021. gadā¹

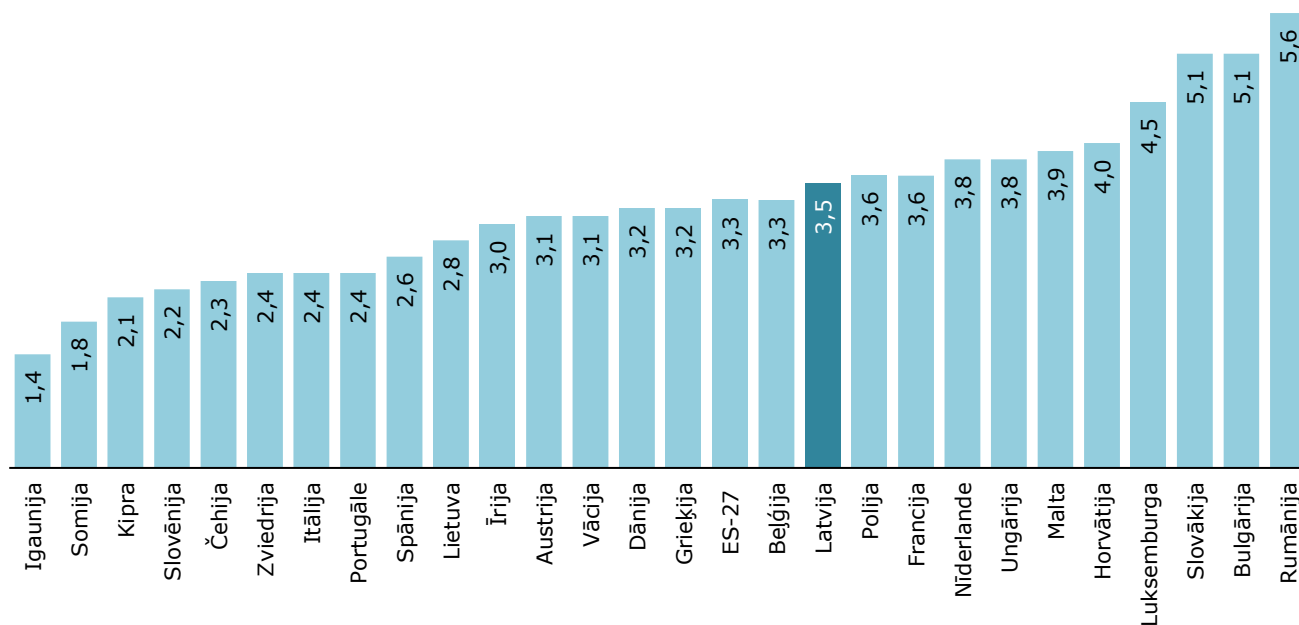

Eurostat dati [DEMO_MLEXPEC], 22.08.2022.

¹ Īrijas un Vācijas dati par 2020. gadu.

Pēdējo 50 gadu laikā zīdaiņu mirstības koeficients Eiropas valstīs ir samazinājies vidēji 8 reizes – 1967. gadā visaugstākais tas bija Portugālē (59,2 miruši zīdaiņi uz 1 000 dzīvi dzimušo), zemākais – Zviedrijā (12,9), 2020. gadā visaugstākais bija Rumānijā (5,6), Slovākijā un Bulgārijā (abās 5,1), bet viszemākais – Igaunijā (1,4). Salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, Latvijas rādītājs šajā laika posmā ir mainījies no 17,3 līdz 3,5 mirušiem zīdaiņiem uz 1 000 dzīvi dzimušo.

Mirušo zīdaiņu skaits ES dalībvalstīs 2020. gadā
(uz 1 000 dzīvi dzimušo)

Eurostat dati [DEMO_MINFIND], 22.08.2022.

METODOLOĢISKI PASKAIDROJUMI

Sākotnējo demogrāfisko datu iegūšanas avoti ir:

- ♦ civilstāvokļa aktu reģistri, kas tiek sagatavoti pilsētu un novadu dzimtsarakstu nodaļās un ievadīti Civilstāvokļa aktu reģistrācijas informācijas sistēmā (CARIS);
- ♦ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistrs – informācija par iedzīvotāju skaitu, vecumsastāvu, tautību, valstisko piederību, migrāciju u.c.;
- ♦ Slimību profilakses un kontroles centra dati par nāves cēloni;
- ♦ Valsts zemes dienesta dati par dzīvesvietu;
- ♦ citi administratīvo datu avoti.

Informācijas iegūšanas metode ir pilns apsekojums. Tas nozīmē, ka demogrāfisko datu iegūšanā netiek izmantota izlases metode. Datu vākšana pilna apsekojuma formā ļauj iegūtus datus publicēt par katru valsts administratīvo teritoriju, kas nav iespējams, ja datu iegūšanai tiek lietota izlases metode.

Iedzīvotāju skaita un starptautiskās ilgtermiņa migrācijas aprēķins (sākot ar 2012. gadu) – CSP ir izstrādājusi metodi iedzīvotāju skaita aprēķinam, kas balstās uz statistisko klasifikāciju. Statistiskās klasifikācijas mērķis ir sadalīt Latvijas Iedzīvotāju reģistrā reģistrētos iedzīvotājus divās klasēs (grupās) – faktiski dzīvo Latvijā (Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji) vai faktiski dzīvo ārzemēs. Statistiskās klasifikācijas modelis ir izveidots, izmantojot loģistiskās regresijas analīzi. Katram Latvijā reģistrētam iedzīvotājam ir novērtēts faktiskais dzīvesvietas statuss gada sākumā. Veicot novērtējumu, tiek analizēts plašs administratīvo datu klāsts personu līmenī, kā arī citu valstu dati par starptautisko ilgtermiņa imigrāciju no Latvijas. Sagatavotās statistikas kvalitāte tiek vērtēta, izmantojot CSP organizēto apsekojumu datus, pašvaldību apkopoto informāciju par izsniegtajiem pabalstiem, kā arī citus datus personu līmenī. Analīzei tiek izmantoti CSP pieejamo administratīvo reģistru individuālie dati, sākot ar 2010. gadu. Detalizēts metodoloģijas apraksts ir pieejams oficiālās statistikas portālā stat.gov.lv Aprakstošo metadatu sadaļā.

Starptautiskās ilgtermiņa migrācijas plūsmas novērtētas, izmantojot citu valstu statistiku par imigrantiem no Latvijas (spoguļstatistika), reģistrētās migrācijas tendences, kā arī 2011. gada tautas skaitīšanas apkopoto informāciju par migrāciju. Detalizēti starptautiskās ilgtermiņa migrācijas plūsmas novērtētas, izmantojot iedzīvotāju skaita aprēķina modeli.

Iedzīvotāju skaits pēc reģistrētās dzīvesvietas. CSP kopš 2021. gada vairs nepublicē datus par faktisko dzīvesvietu, kas iegūta aprēķina rezultātā, izmantojot 2011. gada tautas skaitīšanas datus. Pārejot uz tikai reģistros balstītu datu apkopošanas pieeju, dati publicēti tikai pēc reģistrētās dzīvesvietas, kas noteikta, ņemot vērā personas deklarēto adresi PMLP Iedzīvotāju reģistrā, kā arī citos administratīvajos datos pieejamo informāciju par personām institucionālajās mājāsaimniecībās un veicot deklarētās adreses korekcijas noteiktām iedzīvotāju grupām (bērniem, kas deklarēti adresē bez vecākiem; precētām mātēm vai tēviem, kas deklarēti tikai kopā ar bērniem; personām bez adreses koda).

Atkārtota laulība – atkārtota stāšanās laulībā pēc šķiršanās vai pēc iepriekšējās laulības partnera nāves.

Dzimstības vecumkoeficients – vidējais dzimstības līmenis sievietēm konkrētā vecumā. Koeficients tiek aprēķināts, attiecinot gada laikā dzimušo bērnu skaitu sievietēm attiecīgajā vecuma grupā pret gada vidējo šīs pašas vecuma grupas sieviešu skaitu. Aprēķinot speciālo dzimstības koeficientu vecuma grupai līdz 19 gadiem, saucējā tiek ņemts gada vidējais sieviešu skaits 15–19 gadu vecumā. Aprēķinot dzimstības koeficientu vecuma grupai 15–49 gadi, dzimušo bērnu skaitā ir iekļauti bērni, kuri dzimuši sievietēm līdz 14 gadiem, kā arī 50 gadu vecumā un vecākām. Parasti aprēķina uz 1 000 sieviešu.

Dzimšanas secība – jaundzimušā bērna kārtas skaitlis attiecībā pret visiem iepriekšējiem mātei dzīvi dzimušajiem bērniem; tas ir, iepriekšējais dzīvi dzimušo bērnu skaits plus jaundzimušais.

Dzimšanas vai miršanas vieta – noteikta administratīvā teritorija (reģions, republikas pilsēta vai novads), kas ir/bija personas dzīvesvieta attiecīgi tās dzimšanas vai miršanas brīdī.

Dzīvi dzimušais – auglis, kurš ir atdalīts no mātes organisma un ir parādījis dzīvības pazīmes. Latvijā kopš 1991. gada tiek lietota dzīvi dzimušā definīcija, kas atbilst Pasaules Veselības Organizācijas rekomendācijām.

Emigrants (ilgtermiņa) – persona, kura izbrauc uz citu valsti (starptautiskais emigrants) vai uz citu Latvijas administratīvo teritoriju pastāvīgās dzīvesvietas maiņas nolūkā vai vismaz uz vienu gadu.

Ģimenes stāvoklis – personas individuālais statuss attiecībā pret ģimeni atbilstoši valsts normatīvajiem aktiem. Parasti tiek lietotas četras standartkategorijas: neprecējies (-usies), precējies (-usies), šķirts (-a), atraitnis (-e). Demogrāfiskajā statistikā iedzīvotāju klasifikācija pēc ģimenes stāvokļa tiek veikta pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem.

Iedzīvotāju dabiskais pieaugums – starpība starp noteiktā laika periodā dzimušo un mirušo skaitu.

Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācija – iedzīvotāju pārvietošanās no vienas administratīvās teritorijas uz citu pastāvīgās dzīvesvietas maiņas nolūkā vai vismaz uz vienu gadu. Migrāciju iedala ārējā (starptautiskajā) un iekšējā (Latvijas ietvaros). Migrācija pilsētu un novadu griezumā ietver arī pārvietošanos valsts robežās starp dažādām administratīvajām teritorijām. Taču, ja persona maina dzīvesvietu vienas pilsētas vai novada robežās, tā atbilstoši starptautisko organizāciju rekomendācijām migrācijas statistikā netiek uzskaitīta.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas – starpība starp iedzīvotāju skaitu perioda beigās un sākumā. Izmaiņas ir vienādas ar algebrisko summu starp dabisko pieaugumu un migrācijas saldo (iekļaujot korekcijas). Izmaiņas ir ar mīnus zīmi, ja abi šie komponenti ir ar mīnus zīmi, vai kad viens ir ar mīnus zīmi un tā absolūtā vērtība ir lielāka nekā otram.

Imigrants (ilgtermiņa) – persona, kura ierodas dotajā administratīvajā teritorijā no citas valsts (starptautiskais imigrants) vai no citas Latvijas administratīvās teritorijas, lai apmestos uz pastāvīgu dzīvi vai vismaz uz vienu gadu.

Migrācijas saldo (ilgtermiņa) – starpība starp konkrētajā administratīvajā teritorijā uz pastāvīgu dzīvi ieradušos un no tās uz citām pastāvīgās dzīves vietām izbraukušo iedzīvotāju skaitu noteiktā laika periodā.

Migrants (ilgtermiņa) – persona, kura maina pastāvīgo dzīves vietu no vienas administratīvās teritorijas (valsts) uz citu. Saskaņā ar ANO Rekomendācijām un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 862/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību par ilgtermiņa starptautiskajiem migrantiem statistikā tiek uzskatītas personas, kuras ierodas valstī, lai paliktu te uz pastāvīgu dzīvi vai uz laiku, kas vienāds vai ilgāks par vienu gadu, kā arī personas, kas izbrauc no vienas valsts uz citu valsti ar nolūku uzturēties tur pastāvīgi vai vienu gadu un ilgāk. Šis uzturēšanās ilguma kritērijs ļauj nošķirt ilgtermiņa migrantus no citām valsts robežu šķērsojošajām personu grupām – tūristiem, ekskursantiem, īstermiņa migrantiem.

Nāves cēlonis – slimība, patoloģisks stāvoklis vai trauma, kas ir izraisījusi nāvi vai veicinājusi to, kā arī nelaimes gadījums vai vardarbības akts, kura rezultātā iestājusies nāve. Sākot ar 1996. gadu, Latvijā iedzīvotāju mirstības cēloņu statistikā tiek lietota Pasaules Veselības Organizācijas izstrādātās Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas 10. redakcija (SSK - 10).

Nepilsonis (Latvijas) – persona, kurai saskaņā ar likumu „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības” ir tiesības uz Latvijas Republikas izdotu nepilsoņa pasi. Pēc 2020. gada 1. janvāra izbeigta nepilsoņa statusa piešķiršana bērniem.

Noslēgtās laulības – ietver laulības, kas noslēgtas gan pilsētu, novadu un pagastu dzimtsarakstu iestādēs, gan to konfesiju un draudžu baznīcās, kam atbilstoši Latvijas Republikas Civillikumam dotas tādas tiesības.

Pastāvīgie iedzīvotāji – iedzīvotāji, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir attiecīgā administratīvā teritorija. Iedzīvotāju iedalījums pilsētu un lauku iedzīvotājos tiek veidots pēc dzīvesvietas. Pilsētu iedzīvotāji ir personas, kuras dzīvo pilsētās, t.i., apdzīvotajās vietās, kur ir ne mazāk kā 2 000 pastāvīgo iedzīvotāju. Tiek pieļauts, ka atsevišķās vēsturiski izveidojušās pilsētās iedzīvotāju skaits var būt arī mazāks nekā 2 000 cilvēku. Pilsētas statusu piešķir un atceļ Saeima ar likumu. Visi pārējie ir lauku iedzīvotāji.

Pastāvīgā dzīvesvieta – vieta, kurā persona parasti pavada dienas atpūtas daļu, neņemot vērā īslaicīgu prombūtni. Par konkrētas teritorijas pastāvīgajiem iedzīvotājiem uzskata personas, kuras pastāvīgajā dzīvesvietā ir dzīvojušas nepārtraukti vismaz 12 mēnešus vai ieradušās 12 mēnešu laikā pirms pārskata perioda ar nodomu tajā pavadīt vismaz vienu gadu. Lai šo informāciju iegūtu, tiek izmantota reģistros pieejamā informācija par reģistrēto dzīvesvietu.

Pastāvīgo iedzīvotāju darbspējas vecuma grupas – līdz darbspējas vecumam, darbspējas vecumā un virs darbspējas vecuma – tiek noteiktas atbilstoši attiecīgo gadu Latvijas likumdošanā noteiktajam darbspējas un pensijas vecumam. Darbspējas vecums, kas lietots iedzīvotāju vecuma struktūras tabulās 2021. gada 1. janvārī bija 15–63 gadi, savukārt pensijas vecums – 64 un vairāk gadi.

Pilsonis – persona, kura politiski un tiesiski ir piederīga noteiktai valstij.

Summārais dzimstības koeficients – vidējais bērnu skaits, kas varētu piedzimt vienai sievietei viņas dzīves laikā, ja dzimstība katrā vecumā saglabātos apskatāmā perioda līmenī. Summārais dzimstības koeficients tiek aprēķināts, summējot (viengadīgos vai 5 gadu) dzimstības vecumkoeficientus.

Šķirtās laulības – laulība tiek uzskatīta par šķirtu, ja par to ir likumīgā spēkā stājies tiesas lēmums. Sākot ar 2011. gada 1. februāri, laulības šķiršanu var veikt arī zvērināts notārs.

Valstiskā piederība (pilsonība) – personas tiesiskā piederība pie noteiktas valsts.

Vecums – iedzīvotāju nodzīvoto gadu skaits; parasti to uzskaita pilnos gados, zīdaiņiem – pilnos mēnešos, bet tiem, kuri jaunāki par 1 mēnesi – dienās.

Vidējais paredzamais mūža ilgums noteikta vecuma iedzīvotājiem – gadu skaits, kādu vidēji nodzīvotu attiecīgu vecumu sasniegušās personas, ja viņu turpmākās dzīves laikā mirstība katrā vecumā saglabātos aprēķina gada līmenī.

Vidējais vecums – tiek aprēķināts kā vidējais svērtais vecums no pilnā vecuma, vecuma reizinājumam ar notikumu skaitu pieskaitot 0,5 (pusgadu). Vidējais vecums par periodu līdz 1999. gadam tiek aprēķināts kā vidējais svērtais vecums no sasniegtā vecuma (kalendārā gada metode), to reizinot ar notikumu skaitu.

Vidējais šķirtās laulības ilgums – vidējais laulības ilgums gados līdz laulības šķiršanai. To aprēķina, laulības ilgumu gados reizinot ar šķirto laulību skaitu, rezultātu summējot un dala ar kopējo šķirto laulību skaitu.

Zidainis – bērns, kurš vēl nav sasniedzis viena gada vecumu.

Zīdaiņu mirstība – dzīvi dzimušo bērnu mirstība pirmajā dzīves gadā.

Nosacītie apzīmējumi	
X	Tabulas rindas un ailes krustpunktā esošās rūtiņas aizpildīšana loģiski nav iespējama

Eiropas Savienības valstu kodi kartēs un diagrammās:

AT	Austrija	LT	Lietuva
BE	Beļģija	LU	Luksemburga
BG	Bulgārija	MT	Malta
CZ	Čehija	NL	Nīderlande
DK	Dānija	PL	Polija
FR	Francija	PT	Portugāle
GR	Grieķija	RO	Rumānija
HR	Horvātija	SK	Slovākija
EE	Igaunija	SI	Slovēnija
ES-27	Eiropas Savienība	FI	Somija
IT	Itālija	ES	Spānija
IE	Īrija	HU	Ungārija
CY	Kipra	DE	Vācija
LV	Latvija	SE	Zviedrija

Valstu grupas un to valstis:

- **ES-27** – no 2020. gada ietver šādas valstis: Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Īrija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija.
- **EBTA** – Eiropas brīvās tirdzniecības asociācijas locekles ir Islande, Lihtenšteina, Norvēģija, Šveice.
- **NVS** – Neatkarīgo Valstu Sadraudzības dalībvalstis ir Armēnija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Kazahstāna, Kirgizstāna, Krievija, Moldova, Tadžikistāna, Turkmenistāna, Uzbekistāna.